

170973

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

JEODEZİ VE FOTOGRAMETRİ MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI

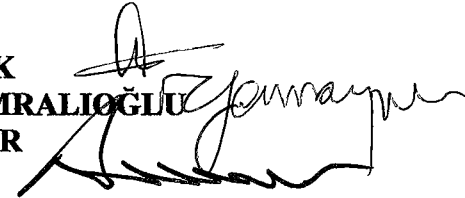
**HAVZA PLANLAMALARINDA
KADASTRO ÇALIŞMALARININ VE İDARİ SINIRLARIN ÖNEMİ:
TRABZON-DEĞİRMENDERE HAVZASI ÖRNEĞİ**

Harita Müh. Okan YILDIZ

**Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünde
“Harita Yüksek Mühendisi”
Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.**

**Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 16/06/2005
Tezin Savunma Tarihi : 25/07/2005**

**Tez Danışmanı : Prof. Dr. Cemal BIYIK
Jüri Üyesi : Prof. Dr. Tahsin YOMRALIOĞLU
Jüri Üyesi : Prof. Dr. Hulusi ACAR**

Enstitü Müdürü : Prof. Dr. Emin Zeki BAŞKENT

Trabzon 2005

ÖNSÖZ

Günümüzde endüstriyel gelişme ve ekolojik şartlar arasında denge kurmayı amaç edinen, sürdürülebilir, çevre duyarlı ve havza seviyesinde yürütülen planlama anlayışı dünyada yaygınlaşmaktadır. Havza planlaması ve yönetimi olarak bilinen bu anlayışın temel faaliyet alanlarından olan tarım, şehircilik, mühendislik çalışmaları, istatistik, hukuksal ve idari faaliyetlerde kadastrodan yararlanılmaktadır. Ancak aynı zamanda bir bilgi sistemi tasarımı olan havza planlaması ve yönetiminde, içerik yönünden kadastroğun yeterliliği tartışılmaktadır.

Bunun yanında idari sınır problemlerinin kadastral çalışmaları sekteye uğrattığı, zaman zaman güvenlik sorunlarına neden olduğu, adli ve idari birimleri sürekli meşgul ettiği bilinmektedir. Bu çalışmada, bu problemler ele alınmış; problemin kaynağı irdelenmiş ve çözüm önerilerinde bulunulmuştur. Bu amaçla çalışma alanı olarak Trabzon'un Değirmendere Havzası alınmıştır. Söz konusu havzadaki idari sınır problemleri, bu problemlerin kadastro çalışmalarına olan etkisi araştırılmıştır.

İdari sınır problemleri çeşitli platformlarda sıkça karşımıza çıkmasına rağmen, konu hakkında yeteri kadar araştırma ve yayının yapılmadığı, yetkili kurumlarca çözüme dönük yeteri kadar çalışmanın başlatılmadığı görülmektedir.

Danışmanlığımı üstlenerek, çalışmalarımın her aşamasında bana destek veren değerli hocam Prof. Dr. Cemal BIYIK'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Destekleriyle çalışmalarına yardımcı olan Maçka Kadastro Müdürlüğündeki başta Harita Müh. Sabit UZUN olmak üzere tüm personel arkadaşlarıma, Maçka Tapu Sicil Müdürlüğü personeline, Trabzon Tarım İl Müdürlüğü Mera Birimi personeline, değerli hocam Yrd.Doç.Dr. Hüseyin AYAZ'a, Arş.Gör. Volkan YILDIRIM'a, teşekkürlerimi sunarım.

Okan YILDIZ
Trabzon 2005

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖNSÖZ.....	II
İÇİNDEKİLER.....	III
ÖZET.....	V
SUMMARY.....	VI
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	VII
TABLolar DİZİNİ.....	VIII
1. GENEL BİLGİLER.....	1
1.1. GİRİŞ.....	1
1.1.1. Problemin Tanımı.....	2
1.1.2. Çalışmanın Amacı.....	2
1.1.3. Metodoloji.....	3
1.2. HAVZA PLANLAMASI VE YÖNETİMİ.....	4
1.2.1. Havza Tanımı.....	4
1.2.2. Türkiye’de Mevcut Havzalar.....	6
1.2.3. Havza Yönetimi ve Sürdürülebilir Kalkınma.....	9
1.2.4. Havza Yönetiminin Amacı ve Yararları.....	10
1.2.5. Havza Bazında Faaliyet Gösteren Kurumlar.....	11
1.3. KADASTRONUN HAVZA PLANLAMASINDAKİ YERİ VE ÖNEMİ.....	15
1.3.1. Kadastronun Kapsamı.....	15
1.3.2. Kadastronun İçerik ve Kapsam Yönünden Havza Planlaması İçin Yeterliliği.....	18
1.4. HAVZA BAZINDA İDARİ SINIRLARIN KADASTRO İLE İLİŞKİSİ... ..	19
1.4.1. Sınır Tanımı ve Türleri.....	19
1.4.2. İdari (Mülki) Sınırlar.....	20
1.4.2.1. Köy İdari Sınırları.....	23
1.4.2.2. Belediye İdari Sınırları.....	26
1.4.3. Mera, Yaylak ve Kışlaklardan Kaynaklanan İdari Sınırlar.....	27
1.4.4. Ormanlardan Kaynaklanan İdari Sınırlar.....	30

1.4.5.	Kadastro Çalışma Alanı Sınırı ve İdari Sınır İlişkisi.....	32
1.4.6.	İdari Sınır Anlaşmazlıklarının Çözüm Yolları.....	33
2.	YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	38
2.1.	DEĞİRMENDERE HAVZASINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	38
2.1.1.	Çalışma Alanının Tanıtılması.....	38
2.1.2	Trabzon-Değirmendere Vadisi Çevre Düzenleme projesi (DEVÇED)....	40
2.1.3.	Çalışma Alanına Ait Havzada İdari Sınırlar ve Kadastro Çalışma Alanı Sınırlarının Tespitinden Doğan Sorunlar.....	42
2.1.4.	Havzanın Kadastral Durumu.....	45
2.1.5.	Coşandere - Altındere Köyleri İdari Sınır Probleminin İrdelenmesi.....	48
2.2.	TRABZON İLİ ARAKLI İLÇESİ TAŞGEÇİT KÖYÜ – GÜMÜŞHANE İLİ MERKEZ İNCESU KÖYLERİ İDARİ SINIR PROBLEMİNİN İRDELENMESİ.....	53
3.	BULGULAR VE TARTIŞMA.....	55
4.	SONUÇLAR.....	61
5.	ÖNERİLER.....	62
6.	KAYNAKLAR.....	64
7.	EKLER.....	67
8.	ÖZGEÇMİŞ.....	79

ÖZET

Havza planlaması “Bir su toplama havzasında, ekolojinin temel esasları dikkate alınarak, toplumun sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasını sağlayacak şekilde doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımının planlanması, geliştirilmesi ve yönetilmesidir” şeklinde tanımlanmıştır . Bu amaçla, Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Trabzon Valiliği Trabzon için yüksek öneme sahip Değirmendere Havzasında bir Çevre Düzenleme Projesi (DEVAÇED) başlatmıştır. Bu projeye; Değirmendere Vadisinin fiziki, sosyo-ekonomik, arazi kullanımı, teknik altyapı, mülkiyet yapısı, yerleşim alanlarının dağılımı, bu bilgilere ait her türlü konumsal ve konumsal olmayan verilerin coğrafi veri tabanına aktarılması, gerekli analizlerin yapılması, bunun sonucu olarak havzaya ait bazı saptamaların ve tahminlerin yapılması, tüm bu bilgilerin ışığında havzanın yeniden planlanması amaçlanmaktadır.

Bu Yüksek Lisans Tezi, Değirmendere Vadisini çalışma alanı kabul ederek, bu bölgedeki idari sınır problemlerini, bu problemlerin kadastro çalışmalarına olan etkisini ve havza planlaması açısından önemini mercek altına almıştır. Bu amaçla; havzadaki kadastro çalışmalarını sekteye uğratan idari sınır problemleri ve mülkiyet problemleri araştırılmış, toplanan veriler Netcad, Arc/Info ve ArcView yazılımlarıyla irdelenerek değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak idari sınır problemlerinin oluşmasına zemin hazırlayan esas nedenler ortaya konularak, çözüme dönük çeşitli öneriler üretilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Havza Planlaması, Idari Sınırlar, Kadastro Çalışma Alanı Sınırı, Coğrafi Bilgi Sistemleri, Trabzon Değirmendere Havzası

SUMMARY

Importance of Cadastral Words and Administrated Borders in River Basin Planning : A Case of Trabzon – Değirmendere Watershed

River basin planning is defined as administration, progress and planning of continuous exploitation of natural resources in order to give rise to social, cultural and economic development of the society taking into account the basic principles of ecology of a river basin. With this aim an Environmental Landscape Project has been commenced in the Değirmendere River Basin which is of high importance for Trabzon with the joint venture of Blacksea Technical University and the Governor. It is projected replanning of the area under the light of data provided together with some relative assumptions and determinations as a result of necessary analyses, and any kind of locational or unlocational geographic data regarding distribution of settlement areas possession and technical substructure together with physical, socio economic land usage in the Değirmendere Valley.

This Masters degree thesis focusses on the influence of administrative border problems in the area and relative mapping surveys of the Değirmendere valley. Thus; administrative border and possession problems that have been interrupting mapping studies in the basin have been examined and collected data are evaluated via Netcad, Arc/Info and ArcView software programs.

In conclusion main reasons that cause administrative border problems have been put forward and solutions have been produced accordingly.

Key words : River Basin planning, Administrated Borders, Mapping Survey Area Border, Geographic Info Systems, Trabzon Değirmendere Watershed

ŞEKİLLER DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Şekil 1. Akarsu yatağı enine kesiti.....	5
Şekil 2. Hidrolojik çevrim.....	6
Şekil 3. Türkiye havza haritası.....	7
Şekil 4. Sınırlar ve gruplandırması.....	21
Şekil 5. Landsat TM uydusunun Değirmendere Vadisine ait görüntüsü.....	38
Şekil 6. Değirmendere Havzasının ArcView 3D Analyst yazılımında oluşturulan üç boyutlu görünümü.....	39
Şekil 7. Maçka İlçesi, Dikkaya ve Anayurt Köyleri idari ve kadaastro çalışma alanı sınırları.....	44
Şekil 8. Maçka İlçesi, Şahinkaya Beldesi, Konaklar, Arıkaya, Yemişli Mahalleleri idari ve kadaastro çalışma alanı sınırları.....	45
Şekil 9. Değirmendere Havzası'nın kadastral durum haritası.....	47
Şekil 10. Coşandere – Altındere Köyleri idari sınır haritası.....	52
Şekil 11. Araklı İlçesi Taşgeçit Köyü – Gümüşhane İli İncesu Köyü idari sınır haritası	54
Şekil 12. Değirmendere Havzasının ArcView 3D Analyst yazılımında oluşturulan üç boyutlu görünümü ve idari sınırlar.....	60
Ek Şekil 1. Coşandere (Kospitiyos) Köyü idari sınır krokisi.....	71
Ek Şekil 2. Coşandere (Kospitiyos) Köyü idari sınır kaydı.....	72
Ek Şekil 3. Altındere Köyü idari sınır krokisi.....	73
Ek Şekil 4. Araklı - Taşgeçit (Kolaşa) Köyü idari sınır krokisi.....	74
Ek Şekil 5. Araklı - Taşgeçit (Kolaşa) Köyü yayla sınırlarını gösteriri kroki.....	75
Ek Şekil 6. Araklı - Yolgören Mahallesi (Yarakar) idari sınır krokisi.....	76
Ek Şekil 7. Araklı - Yolgören Mahallesi (Yarakar) idari sınır kaydı.....	77
Ek Şekil 8. Araklı - Yolgören Mahallesi (Yarakar) idari sınırlara ait ilçe idare kararı.....	78

TABLÖLAR DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 1. Türkiye’deki havzalar	8
Tablo 2. Klasik kadastral paftaların konum hassasiyetleri.....	17
Tablo 3. Sınır anlaşmazlıklarının çözülmesi usul ve esasları.....	37
Tablo 4. Havza bazında kadastral sonuçlar.....	46
Tablo 5. Havza bazında kadastral duruma ait sayısal veri girişi sonuçları.....	46
Tablo 6. Değirmendere havzasında kalan ve Gümüşhane il sınırları içerisinde olup, Trabzon ili sakinlerine tahsis edilmiş yaylaklar.....	56
Ek Tablo 1. Yerleşim alanlarına ait kadastral veriler.....	67

1. GENEL BİLGİLER

1.1. GİRİŞ

Tarih boyunca tüm yerleşimlerin, ulaşım, iklim, toprağın verimliliği ve su kaynakları gibi temel ihtiyaçlardan dolayı ya sahil kenarlarında ya da önemli su toplama havzalarında olduğu görülmektedir. Bu tür alanlar özellikle su kaynakları ve kaynakları besleyen yeraltı ve yüzeysel sular, toprak, hava, flora, fauna ve tüm doğal kaynaklar ile hassas ekosistemlerdir. Bu ekosistemlerin can damarı akarsular ve bu akarsuların kollarıdır. Söz konusu ekosistemlerin dış sınırlar ise su ayırım çizgilerinin oluşturduğu havza sınırlarıdır.

Günümüzde artan nüfus ve sanayileşme tüm bu yerleşimlerin bulunduğu önemli havzaları ve sahil şeritlerini tehdit etmektedir. Havzaların değişik idari yerleşimlerden oluşması, planlamanın ve yönetimin bu idari bölgelere göre parça parça yürütülmesi, bu hassas ekosistemlerin korunması için ortak bir politika üretilmesine engel teşkil etmektedir.

Bu sebeple idari sınırlar yerine havza sınırlarını esas alan planlama anlayışını hayata geçirmek, çevre duyarlı bölgelerde istenilen sonucu verecektir. Günümüzde havza planlaması olarak bilinen bu yöntemin en güzel örneklerinden biri de Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Trabzon Valiliğinin yürüttüğü Değirmendere Havzası Çevre Düzenleme Projesidir. Projenin amacı; söz konusu vadinin mevcut fiziki, sosyo-ekonomik yapı, arazi kullanımı, teknik altyapı, mülkiyet ve imar planlamasının incelenmesi; elde edilen her türlü verilerin coğrafi veri tabanına aktarılması; vadinin uydu görüntülerinin sağlanması; bu coğrafi verilere dayanarak doğal ve yapay kirlilik kaynaklarının tespit edilmesi; gerekli coğrafi analizlerin ardından yaşanan doğal çevreye ilişkin bazı saptamaların ve tahminlerin yapılması suretiyle kırsal ve kentsel alanların yeniden düzenlenmesidir (Akça, 2000).

Havza planlamalarında havzanın mülkiyet durumu ve arazi kullanımının incelenmesi buna göre politika geliştirilmesi için kadastro çalışmalarının tamamlanması gerekmektedir. Bunun yanı sıra idari sınırlar ve bu sınırların kapsamı gerek kadastro çalışmalarını gerekse planlama faaliyetlerini etkileyen önemli unsurlardır.

1.1.1. Problemin Tanımı

İdari sınır anlaşmazlıkları, mülki ayrılma ve birleşmeler, köy kurulması ve kaldırılması sonucu ortaya çıkan problemler adli ve idari birimleri sıkça meşgul etmektedirler. Yapılan bir araştırmaya göre, yetkili merci ve kurullarca yapılan bu tür işlemlerin yaklaşık %40'ına karşı Danıştayda ve İdare Mahkemelerinde iptal davası açıldığı ve iptal oranının %20'ler civarında olduğu anlaşılmıştır (Başköy, 2001). Bu bilgilerden, söz konusu işlemlerin usul ve mevzuat yönünden uygulanmasında aksaklıklar olduğu sonucuna varılmıştır.

Bunun yanı sıra, idari sınır anlaşmazlıklarının kadastro çalışmalarını da etkilediği bilinen bir gerçektir. İdari yönden hiçbir birime bağlı olmayan, bunun sonucu kadastro harici bırakılan alanlar, iki köy arasında ortaya çıkan sınır anlaşmazlıkları dolayısıyla ara verilen kadastro çalışmaları sıkça rastlanan kadastro problemleridir. Mera, yaylak ve orman gibi kamuya ait alanlara sahip olma isteği halkımızın idari sınırlara olan ilgisini artırmaktadır. Pek çok idari sınır anlaşmazlıklarının temelinde bu gerçek yatmaktadır.

1.1.2. Çalışmanın amacı

Çalışmanın amacı, havza planlamalarında kadastro çalışmaları ve idari sınırların önemini ortaya koymaktır. Buna göre, çalışma alanı olarak seçilen Değirmendere Vadisinde kadastro ve idari sınır problemleri araştırılarak, bu problemleri ortaya çıkaran esas sebepler ve doğal sınır olarak nitelendirilen havza sınırı ile hukuki nitelik taşıyan idari sınır ve kadastro çalışma alanı sınırı arasındaki ilişki ortaya konacaktır.

Bu çalışmanın ileriye dönük diğer bir amacı ise, Değirmendere Vadisinin Çevresel Bilgi Sistemin sürekli ayakta tutulabilmesi için gerekli veri desteğini sağlamaktır. Veri tabanına daha çok ve değişik veriler girildikçe çalışma sahasında yapılacak analizlerin sayısı artacaktır. Bu çalışmada sınır kayıtları uygulanarak idari sınırlar hassas bir şekilde tespit edilecektir. Bunun yanı sıra havza sınırı, akarsular, havzanın üç boyutlu modeli, milli park sınırları, havzaya ait 1/25000 ölçekli haritaların raster görüntüleri üretilcektir.

1.1.3. Metodoloji

Bu çalışmada aşağıdaki işlem adımları gerçekleştirilecektir:

- Havza planlaması ve yönetimi, idari sınırlar ve konu ile ilgili diğer başlıklar hakkında ayrıntılı literatür araştırması yapılması ve ilgili mevzuatların incelenmesi,
- Değirmendere Havzasına ait 1/25000 ölçekli haritaların Trabzon Tarım İl Müdürlüğünden temin edilmesi, taranması ve Netcad yazılımıyla dönüşüm ve sayısallaştırma işleminin yapılması,
- Dönüşüm ve sayısallaştırma işlemi tamamlanan altlık üzerinde Değirmendere Havzasının dış sınırlarının tespit edilmesi,
- Çalışma alanına ait idari sınır kayıtlarının Maçka Tapu Sicil Müdürlüğünden temin edilmesi,
- Kadastro gören bölgelere ait idari sınırlar ve kadastro çalışma alanı sınırlarının temin edilmesi, sayısal veri girişi tamamlanmayan alanlarda ise bu sınırların sayısallaştırılarak CAD ortamına aktarılması,
- Altındere Milli Parkı sınırlarının sayısallaştırılması,
- Kadastro görmeyen 30 yerleşim biriminin muhtar ve bilirkişilerine ulaşılması, bilirkişi beyanları ve idari sınır kayıtlarının birlikte değerlendirilmesi ve bu şekilde idari sınırların CAD ortamında 1/25000 ölçekli haritalara aktararak sayısallaştırılması,
- Değirmendere havzasında kalan ve Gümüşhane il sınırları içerisinde olup, Trabzon ili sakinlerine tahsis edilmiş yaylakların hane sayısı, alan, tahsis edildiği köyler vs. bilgilerin Trabzon ve Gümüşhane Tarım İl Müdürlüklerinden araştırılması,
- Toplanan vektörel verilerin Arc/Info yazılımında topolojilerinin kurulması, ArcView ve Netcad yazılımında haritaların üretilmesi,
- Elde edilen verilerden idari sınır, kadastro çalışma alanı sınırı ve havza sınırının karşılaştırılması,
- Altındere-Coşandere, Taşgeçit-İncesu köyleri idari sınır problemlerinin araştırılması, mahkemelerden ve diğer idari birimlerden konu ile ilgili belgelerin temin edilmesi,
- Havzada mevcut idari sınır problemlerinin irdelenmesi ve çözüm önerilerinde bulunulması.

1.2. HAVZA PLANLAMASI VE YÖNETİMİ

1.2.1. Havza Tanımı

Havza tanımına geçmeden önce, havzanın temel ögesi su ile ilgili genel kavramları hatırlamak faydalı olacaktır.

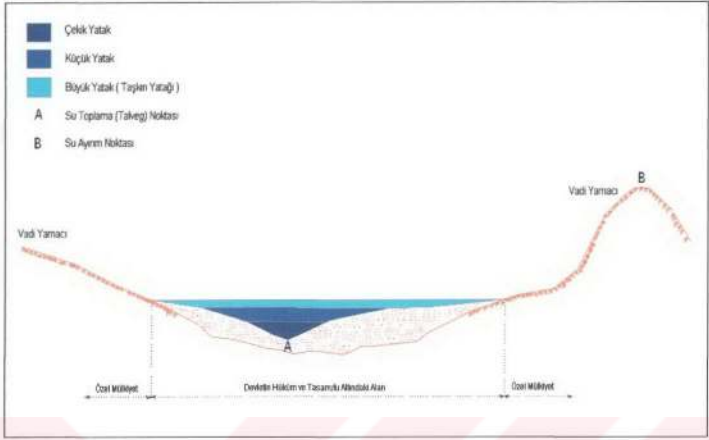
Akarsu, yağışlarla yeryüzüne düşen, kaynaklardan çıkıp belirli bir yatakta akan, sonra denize veya göle dökülen sulara denir (Demir, 1993). Akarsuyun küçüklerine *dere*, büyüklerine ise *çay*, *ırmak* ve *nehir* adı verilir. Bir akarsuyun herhangi bir noktasına göre, akış aşağısına “mansap”, yukarısına ise “membra” denilmektedir.

Her akarsu, uzun bir çukurluğun en derin bölümünden akar ki, buraya *akarsu yatağı* adı verilir. Yatak çukurluğu içindeki suyun ortalama seviyesinin dokunduğu üst çizgiye *akarsu kıyısı* adı verilir. Akarsu her zaman yatağını tam olarak doldurmaz. Suyun en düşük seviyede aktığı yatağa *çekik yatak*; normal akış zamanlarında kapladığı yatağa *küçük yatak*; taşkın (feyezân) şeklinde aktığı yatağa da *büyük yatak* (taşkın yatağı, kabarık su yatağı) adı verilir (Şen ve Bıyık, 2001).

Akarsu ağı, en küçük dereден ana ırmağa kadar bir akarsuyun beslenme havzası içinde tüm kollarıyla birlikte oluşturduğu su yolu örgüsüne denir.

Su bölümü (ayırma) çizgisi, havzaları birbirinden ayıran, suyun yeryüzüne düştüğü anda akış yönünü belirleyen doğal sınırlardır.

Talveg, akarsu yatağının en çukur yerlerini birleştirmek suretiyle elde edilen çizgiye denir. Bir nevi o akarsuyun orta çizgisi, ekseni veya başka bir deyişle *su toplama çizgisi* olarak kabul edilebilir.

Şekil 1: Akarsu yatağı enine kesiti

Tüm bu temel coğrafi tanımlar ışığında su havzasını aşağıdaki şekillerde tanımlayabiliriz.

“Havza, herşeyden önce kendi içerisinde biyofizik ve sosyoekonomik karakteristikleri itibarıyla benzerlik ve bütünlük gösteren arazi parçasıdır” (Geray ve Küçükçaya, 2003).

“Havza, bir akarsu göl, baraj rezervuarı veya yeraltı suyu haznesi gibi bir su kaynağını besleyen yeraltı ve yüzeysel suların toplandığı bölgenin tamamına denir” (TC Resmi Gazete, 1988).

“Bir akarsuyun ve kollarının beslenme alanını oluşturan ve bu akarsuyla kolları arasında akaçlanan bölgeye *su havzası* denilmektedir” (Harp Akademileri Komutanlığı, 2001).

“Doğa bilimleri bakış açısından, uluslararası akarsular, hidrografik havzanın oluşturduğu doğal birlik ve bütünlüğün bir parçası olarak kabul edilmiştir. Hidrografiya açısından havza (nehir deltası gibi) aynı bitiş noktasına akan tüm yüzey ve yeraltı sularından oluşmaktadır” (Harp Akademileri Komutanlığı, 2001).

“Havza, akarsu sistemleri ve buna bitişik arazilerden oluşur. Havza terimi (İng. river basin) yerine farklı kaynaklarda “catchment” veya “watershed” kelimesi sıklıkla kullanılmaktadır. Fakat havza (river basin), genellikle küçük su toplama alanlarının oluşturduğu büyük su toplama alanlarını ifade eder (Moxham, 2000).

Havzanın temel ögesi olan su, hidrolojik çevrim olarak adlandırılan sıvı, katı, gaz gibi çeşitli şekillerde sürekli hareket halindedir. Şekil 2’de suyun havza içerisindeki dinamik döngüsü görülmektedir.

Şekil 2. Hidrolojik çevrim (URL-1, 2004).

Görüldüğü gibi gerek coğrafi, gerekse sosyoekonomik açıdan çeşitli havza tanımları yapılmaktadır. Her su havzası topoğrafik, iklim, su kaynakları, bitki örtüsü, ulaşım, sosyal ve kültürel yönden bütünlük arz eder ve birbirinden farklıdır. Bu farklılıklar coğrafi yönden büyük havzalarda daha bariz bir şekilde izlenebilir.

1.2.2. Türkiye’de Mevcut Havzalar

Türkiye toprakları toplam 26 havzaya bölünmüştür (DPT, 2000). Bu havzaların bir kısmı açık denizlere ulaşabilen ve ülke sınırını aşan akarsu ağına sahipken, bir kısmı Konya ve Van havzası örneğinde olduğu gibi toplama mecrası göl olan kapalı havzalardır. Sınırı aşan akarsu ağına sahip havzalarda su kaynaklarından yararlanma ve planlama

Şekil 3. Türkiye havza haritası (DPT, 2000).

Tablo 1. Türkiye'deki havzalar (DPT, 2000).

Havza No	Havza Adı	Havza Alanı	
		1000 km ²	%
1	Meriç-Ergene	15	1,9
2	Marmara	24	3,1
3	Susurluk	22	2,8
4	Kuzey Ege	10	1,3
5	Gediz	18	2,3
6	Küçük Menderes	7	0,9
7	Büyük Menderes	25	3,2
8	Batı Akdeniz	21	2,7
9	Antalya	20	2,6
10	Burdur Lakes	6	0,8
11	Akarçay	8	1,0
12	Sakarya	58	7,4
13	Batı Karadeniz	30	3,8
14	Yeşilırmak	36	4,6
15	Kızılırmak	78	10,0
16	Konya	54	6,9
17	Doğu Akdeniz	22	2,8
18	Seyhan	20	2,6
19	Asi (Orontes)	8	1,0
20	Ceyhan	22	2,8
21	Fırat (Euphrates)	127	16,3
22	Doğu Karadeniz	24	3,1
23	Çoruh	20	2,6
24	Aras	28	3,6
25	Van	19	2,4
26	Dicle (Tigris)	58	7,4
	Toplam	780	100

1.2.3. Havza Yönetimi ve Sürdürülebilir Kalkınma

Tarihsel olarak bakıldığında, yerleşim birimlerinin, su kenarlarında, göl etrafında, deniz kıyısı veya nehirler boyunca, bir havza içinde kuruldukları ve geliştikleri görülmektedir. Bu yerleşim birimleri, havzaların başlangıcında -membra olarak tanımlanan alanlarda- olabileceği gibi, havza tabanlarına yakın -mansap olarak tanımlanan- bölgelerde olabilir. Havzalar taşıdığı su potansiyeli, uygun istihdam ortamı, ulaşım, iklim, yaşanabilir çevre olanaklarıyla, üzerinde bulunan yerleşim birimlerinin büyümesine, nüfus yoğunluğunun artmasına sebep olmaktadır. Bu büyüme planlı olmadığı takdirde, havza içerisinde zamanla olumsuz çevre koşulları oluşmakta, bölgede yaşayan insanlar ve gelecek kuşaklar bu durumdan olumsuz etkilenmektedir. Bunun sonucu olarak günümüzde havza bazında planlama, havza yönetimi ve sürdürülebilir kalkınma gibi kavramlar tartışılmaya başlanmış ve gündeme oturmuştur.

Havza yönetimi günümüzde yeni bir kavram gibi düşünülse de M.Ö. 6. yüzyılda önce Mezopotomya'da daha sonra Mısır'da uygulanmıştır (Newson, 1997). İngiltere' de ise geçmiş 400 yıl önce uygulanmaya başlanmıştır. Endüstriyel gelişim sonucu ortaya çıkan akarsu kirliliğini önlemek amacıyla ilk yasal düzenlemeler yapılmıştır (1876) (The Scottish Parliament, 2002).

Havza yönetimi ve sürdürülebilir kalkınma çeşitli kaynaklarda şu şekilde açıklanmıştır:

Avrupa Birliği'nin yayınlamış olduğu bir yönergeye göre su kaynaklarının yönetiminde havza seviyesi esas alınmıştır (Directive of the European Parliament and of the Council, 2000).

Havza yönetimi "Bir su toplama havzasında, ekolojinin temel esasları dikkate alınarak, toplumun sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasını sağlayacak şekilde doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımının planlanması, geliştirilmesi ve yönetilmesidir" biçiminde tanımlanmıştır (Geray ve Küçükkaya, 2003).

Bir başka açıdan, havza yönetimine, "su, toprak, bitki örtüsü ve hayvan varlığı ile insan kaynaklarını değerlendirme, yeni kaynaklar bulup geliştirme, doğal kaynaklarla insanlar arasında sağlıklı ilişkiler kurma, mevcut kaynakların sürekliliğini sağlama amacıyla planlama, projelendirme ve uygulama sanatıdır" şeklinde de bakılabilir (Geray ve Küçükkaya, 2003).

Havza yönetimi modeli; topoğrafik durum ve klimatolojik şartlar çerçevesinde oluşturulan, özellikle su kaynakları ve kaynakları besleyen yeraltı ve yüzeysel suların toplandığı bölge ve bu bölge içerisindeki toprak, hava, flora ve fauna ve tüm doğal kaynaklar ile hassas ekosistemlerin oluşturduğu su havzalarını kapsar. Modelde doğal kaynakların doğal yenilenme ve nesillerini idame ettirme süreci temel alınır ve her kaynak için en uygun ve dengeli kullanımın sağlanması ve koruma-kullanma dengesinin belirlenmesi amaçlanır. Bu amaç doğrultusunda, havza yönetim modelleri oluşturularak sosyo-ekonomik sektörel gelişmeler, altyapı yatırımları ve diğer kaynak kullanımları, çevresel şartlarla birlikte dikkate alınarak, özellikle finansman kaynaklarının yaratıldığı yerinden yönlendirme, planlama, denetim, izleme ve diğer hizmetlerin sağlanması gerçekleştirilir (DPT, 2000).

Sürdürülebilir kalkınmanın tanımı ise “gelecek kuşakların kendilerine özgü ihtiyaçlarını giderebilme olanaklarını tehlikeye sokmazsınız, günümüz kuşaklarının ihtiyaçlarını karşılayan kalkınma” şeklinde yapılabilir (Geray ve Küçükkaya, 2003).

Çevre ve Kalkınma Dünya Komisyonu tarafından sürdürülebilir kalkınma ”Bugünkü ihtiyaçların gelecek nesillerin ihtiyaçları da göz önünde bulundurularak bu ihtiyaçlarla uyum içinde karşılanması” olarak tanımlanmaktadır (FAO, 1997).

Su, Hava, toprak gibi doğal kaynakların bilinçsizce tüketilmesi ve kirletilmesi, taşıma kapasitesinin zorlanması sürdürülebilirlik kavramıyla ters olgulardır. Görüldüğü gibi havza yönetimi ve sürdürülebilir kalkınmanın temel felsefesi; kentleşme faaliyetini yönlendiren kent planlamasının, sadece o kentin mevcut idari sınırları içerisinde kısıtlanamayacağı, ekolojik şartları yok sayan bir planlama ve yönetimin düşünülmemeyeceği, şeklinde açıklanabilir. Buna göre öncelikle havzaya ait sosyal, ekonomik ve fiziksel verilerin toplanması, bu verilerin bilgi sistemleriyle irdelenmesi, havzanın ekolojik açıdan taşıma kapasitesinin ortaya konması ve bir bütün halinde planlanıp yönetilmesi gerekmektedir.

1.2.4. Havza Yönetiminin Amacı ve Yararları

Havza yönetiminin amacı ve yararlarını aşağıdaki şekilde açıklayabiliriz;

1. Öncelikli hedefi ekolojik dengeyi, biyolojik çeşitliliği, su, hava, toprak ve özellikleri olan doğal oluşumları (sit alanları, milli parklar) korumak,

2. Arazi ve diğer doğal kaynakları doğal dengeyi bozmadan en ekonomik bir şekilde kullanarak sürdürülebilir kalkınma sağlamak,
3. Plan bölgesinin diğer bölgelerle olan sosyo-ekonomik gelişmişlik farkını azaltmak, verimliliği yükseltmek, bölgenin refah düzeyini ve ülke ekonomisine katkısını artırmak,
4. Kamu hizmetlerinin ve buna bağlı olarak havza içerisinde adil olmayan dağılım gösteren kamu kaynaklarının daha verimli kullanılmasını sağlamak,
5. Plan bölgesinde veya dışından gelecek yatırımları planlamak, koordine etmek ve teşvik sağlamak.

Havzalar ister protokollerle veya proje birlikleri yaklaşımıyla, ister havza yönetim otoritesi yaklaşımıyla yönetilsin, bunun havza ve ülke kaynaklarını akılcı kullanmak anlamına geldiği açıktır. Zira bu yaklaşımların; projeli ve planlı çalışma anlayışını ve alışkanlığını pekiştireceği, koordinasyona, katılıma, demokrasiye, işbölümüne ve hatta uzmanlaşmaya teşvik sağlayacağı kolayca anlaşılabılır hususlardır (Geray ve Küçükaya, 2003).

Başka bir ifadeyle havza yönetiminin temel amacı; nehir sistemlerinin var olan doğal fonksiyonları ile, endüstriyel kullanım, rekreasyon, doğal düzenleme ve tarımsal amaçlar gibi sistemin geliştirilebilir yönleri arasında dengeyi kurmaktır (Gupta, 2001).

1.2.5. Havza Bazında Faaliyet Gösteren Kurumlar

Havzanın bazında faaliyet gösteren kurumları yatırım hacmi dikkate alınarak aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:

- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ)
- İller Bankası Genel Müdürlüğü
- Elektrik İşleri Etüd İdaresi Genel Müdürlüğü (EİEİ)
- Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü (KHGM)
- Çevre ve Orman Bakanlığı
- Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı
- Sağlık Bakanlığı
- Belediyeler vs.

Yukarıda sıralanan havza bazında faaliyet gösteren kurumların tamamının ortak paydası su kaynaklarının korunması ve kullanılması olarak açıklanabilir. Söz konusu bu

kurumların faaliyet alanlarını ve çalışmalarını tek tek ele alırsak havza bazında sürdürülen çalışmaları da özetlemiş oluruz.

a) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına Bağlı olarak kurulan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, ülkedeki su kaynaklarının planlanmasından, idaresinden, uygulanmasından ve işletilmesinden sorumlu olan devletin en üst yürütme organıdır. DSİ'nin amacı hidroelektrik santralleri, sulama, su temini, sellerin mücadelesi, toprak ıslahı ve nehir denizciliğinin geliştirilmesi alanlarında gerekli su ve toprak kaynaklarının geliştirilmesidir. Bu çerçevede DSİ, havzaların gelişme potansiyellerini değerlendirebilmek için çalışmalar yürütür ve havza bazında gelişme planları hazırlar. Ana plan, fizibilite çalışması, uygulanması ve işletilmesi gibi bütün proje aşamaları da DSİ'nin sorumluluğundadır. DSİ aynı zamanda tetkiklerden, çalışmalardan, kullanım ve yer altı sularının korunmasından sorumludur (DPT, DOKAP, 2000).

b) İller Bankası Genel Müdürlüğü

İller Bankası, belediyelere altyapı geliştirme projeleri için mali destek sağlar. Bunun yanı sıra İller Bankası, belediyelerin bu projelerinde planlamadan, taslak aşamasından ve yapımından sorumlu uygulama organı işlevindedir. Nüfusu 100 000'den fazla olan belediyeler için su temini projelerinde, DSİ tarafından yürütülen kaynak geliştirme ve isale hattı çalışmalarına paralel, belediye sınırları dahilinde gerekli tesislerin inşası İller Bankası'nın sorumluluğundadır. İller Bankası'nın su temini projelerinde üstlendiği rol, bununla sınırlı değildir. Su çıkarma, isale hatları, arıtma tesisi ve nüfusu 100000'den az olan belediyelere su dağıtım sistemide bankanın görevleri arasındadır (DPT, DOKAP, 2000).

c) Elektrik İşleri Etüd İdaresi Genel Müdürlüğü (EİEİ)

İdarenin 2819 sayılı Kuruluş Kanunu hükümleri çerçevesindeki görevi; ülkemizin su kaynaklarından elektrik enerjisine elverişli olanları saptamak ve bunlarla ilgili hidrolojik, jeoteknik araştırma ve etüt ile baraj ve hidroelektrik santrallerinin keşif, master plan, fizibilite ve kesin proje aşamalarındaki etüt, proje mühendislik hizmetlerini yürütmek ve ayrıca 3096 sayılı kanun kapsamında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından

verilen kamulaştırma ve kontrol hizmetlerini yapmaktır (Harp Akademileri Komutanlığı, 2001).

d) Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü (KHGM)

Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü 1982 yılında yayınlanan bir kararname ile YSE, Toprak Su, Toprak ve İskan Genel Müdürlükleri ile Orman Genel Müdürlüğünün Orman Yolları Ünitesi birleştirilerek kurulmuştur. Ancak 13.01.2005 tarih, 5286 sayılı kanun ile kurum hukuken kaldırılmış ve taşra birimleri İl Özel İdarelerine devredilmiştir. Söz konusu kanun kapsamında tasfiye çalışmaları halen devam etmektedir (URL-2, 2005).

Faaliyet alanı, kırsal kalkınmayla ilgilidir. Genel olarak görevleri aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Kalkınma plan ve programlarında yer alan ilke ve politikalar doğrultusunda toprak ve su kaynaklarının verimli kullanımı, korunması ve geliştirilmesini sağlamak,
- Köy ve bağlı yerleşim birimlerinin yol, kanalizasyon gibi alt yapı tesislerinin bakım, onarım ve işletme hizmetlerine ait esaslarını tespit etmek ve yürütmek,
- Köy ve bağlı yerleşim birimlerine içme ve atık su sistemleri inşa etmek,
- Küçük Ölçekli Sulama Projeleri geliştirilerek işletilmesini sağlamak,
- Devletçe ikmal edilmiş sulama tesislerinden alınan veya tarım alanlarında bulunan suyun sulama hizmetlerine yönelik tesislerini yapmak,
- Yeni köy yerleşim alanları planlamak (Harp Akademileri Komutanlığı, 2001).

e) Çevre ve Orman Bakanlığı

Çevre ve Orman bakanlığı; 01.05.2003 tarihinde kabul edilen ve 08.05.2003 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanan 4856 Sayılı Yasa ile belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde, Çevre ve Orman Bakanlıklarının birleştirilmesi suretiyle kurulmuş bir bakanlıktır.

Çevre ve Orman Bakanlığı'nın kuruluş amaçları şunlardır :

- Çevrenin korunması ve iyileştirilmesi,
- Kırsal ve kentsel alanda arazinin ve doğal kaynakların en uygun ve verimli şekilde kullanılması ve korunması,
- Ülkenin doğal bitki ve hayvan varlığı ile doğal zenginliklerinin korunması ve geliştirilmesi,

- Her türlü çevre kirliliğinin önlenmesi,
- Ormanların korunması, geliştirilmesi ve orman alanlarının genişletilmesi,
- Ormanların içinde ve bitişiğinde yaşayan köylülerin kalkındırılması ve bunun için gerekli tedbirlerin alınması,
- Orman ürünlerine olan ihtiyacın karşılanması ve orman ürünleri sanayinin geliştirilmesi şeklinde özetlenebilir (URL-3, 2005).

Çevre ve Orman Bakanlığı bünyesinde bulunan çeşitli genel müdürlük ve başkanlıklardan oluşan birimler sayesinde bu faaliyetleri yürütmektedir. Bu birimler aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır:

- Devlet Meteoroloji Genel Müdürlüğü,
- Orman Genel Müdürlüğü,
- Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü,
- Orman- Köy İlişkileri Genel Müdürlüğü,
- Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü,
- Özel Çevre Koruma Başkanlığı,
- Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü,
- ÇED ve Planlama Genel Müdürlüğü.

f) Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı

Tarımsal faaliyetler, hayvancılık, su ürünleri ve balıkçılık gibi alanlarda faaliyet göstermek, bilgi, tecrübe ve finansal destek sağlamak başlıca görevleri arasındadır.

g) Sağlık Bakanlığı

Asli görevi olan genel sağlık hizmetlerinin yanısıra, havza bazında içme suyunun hijyenik açıdan denetlenmesi başlıca görevlerindendir.

h) Belediyeler

Belediyelerin yetki ve sorumlulukları 1580 sayılı kanunla düzenlenmiştir. Bu kanunun 1. maddesine göre “Belediye, beldenin ve belde sakinlerinin mahalli mahiyette müşterek ve medeni ihtiyaçlarını tanzim ve tesviye ile mükellef hükmi bir şahsiyettir”. Aynı kanunun 15. maddesinde belediyelerin görevleri ayrıntılı bir şekilde işlenmiştir.

1.3. KADASTRONUN HAVZA PLANLAMASINDAKİ YERİ VE ÖNEMİ

1.3.1. Kadastronun Kapsamı

Kadastro toprak-insan ilişkilerini düzenleyen bir hizmet kurumudur. Kadastronun esas görevi, mülkiyet yapısını tespit ederek teknik esaslara bağlamaktır. Bunun yanında kadastro ürünlerinden, ekonomik projelerin planlanmasında, hukuki problemlerin çözümünde, tarımsal faaliyetlerde, orman ve mera arazilerinin tespitinde, kentsel arazi kullanımının planlanmasında, hazine ve kamu mallarının belirlenmesinde, bilimsel araştırmalarda, istatistikte birinci derecede yararlanır. Kadastro bu görevleri yaparken tapu bilgileri ile harita bilgileri arasındaki ilişkiyi kurar (DPT, 2001).

Kadastronun ortaya çıkışından günümüze kadar olan gelişmelere bakıldığında, kadastral sistemlerde üç temel yaklaşım görülmektedir. Bu yaklaşımlar kadastronun çeşitlerini de ortaya koymaktadır. Bunlar (Yomralıoğlu, 2002);

1. Taşınmazların vergilendirilmesi ve değerlendirilmesini amaç edinen *vergi kadastrosu*,
2. Arazi mülkiyeti kavram ve kayıtlarını yasal mevzuata uygun olarak düzenlemeyi amaç edinen *hukuki kadastro*,
3. Hem vergi hem de hukuki kadastroyu kapsayabilen ve parsel bazındaki diğer çeşitli arazi bilgilerini de içerebilen *çok amaçlı kadastro* dur.

Ülkemizde halen hukuki kadastro kavramı geçerliliğini korumaktadır. Buna göre; Medeni Kanun ile belirlenen aynı hakların varlığı, tapu sicili ile belirlenirken, nicelikleri kadastro ile belirlenmektedir. Yani Tapu Kütüğü ile kadastral planlar birbirini tamamlayan iki öğelerdir. Hukuki kadastro yaklaşımının vergi amaçlı yapılan kadastrodan farkı, arazide yapılan sınır ölçüsü, taşınmaz üzerindeki aynı hakların ve malik bilgilerinin tespitinden ibarettir. Vergi amaçlı kastroda ise taşınmazın geliri, üretim kapasitesi gibi veriler daha çok öne çıkar. Çok amaçlı kadastro ise, vergi ve hukuki kastroyu içine alan, çağın kadastral yönden ihtiyaçlarına cevap verebilme yeteneği olan ve günümüzde arazi bilgi sistemi olarak da nitelendirilen kavramdır.

1926 yılında Türk Medeni Kanunun yürürlüğe girmesinin ardından bu kanunun öngördüğü tapu sicilinin oluşturulması amacıyla, 1934 tarih ve 2613 sayılı “Kadastro ve Tapu Tahrir Kanunu” yürürlüğe konulmuş ve ancak bundan sonradır ki, kapsamlı olarak

kadastro çalışmaları başlayabilmiştir. Bu kanun başlangıçta hem kent hem de köylerde uygulanmakta iken, İkinci Dünya Savaşının sona ermesiyle, tarım ürünlerine duyulan aşırı ihtiyaç, tarım topraklarının hızlı biçimde belirlenmesi gereğini ortaya çıkardığından, kent merkezleri dışındaki alanların kadastro için, 1950 tarih ve 5602 sayılı ve bunu yürürlükten kaldıran 1966 tarih ve 766 sayılı Tapulama Kanunları uygulamaya konmuştur. Böylece ayrı kanunlarla, uygulamalar, kentsel ve kırsal alanlarda 1987 yılına kadar devam etmiş ve sonuçta farklı bu iki uygulama birleştirilerek 1987 tarih ve 3402 sayılı Kadastro Kanunu yürürlüğe girmiştir. Kadastro çalışmaları halen bu kanuna göre yürütülmektedir (DPT, 2001).

Kadastro çalışmalarının başlangıcından bugüne kadar geçen yukarıda bahsedilen süreçte, günün ölçü teknikleri kullanılarak çeşitli ölçeklerde ve hassasiyetlerde kadastral altlıklar üretilmiştir. Kullanılan ölçü teknikleri ve yöntemler şu şekildedir (DPT, 2001):

- Pusla, çelik şerit ve klasik takeometreler kullanılarak ve grafik tersimatla (Grafik Yöntem),
- Klasik takeometreler kullanılarak koordinatlı tersimatla (Takeometrik Yöntem),
- Prizmatik ölçü yöntemi kullanılarak kısmen koordinatlı tersimatla (Prizmatik Yöntem),
- Fotogrametrik uçuş ve kıymetlendirme ile (Fotogrametrik Yöntem),
- Elektronik takeometre ile sayısal olarak (Elektronik Takeometre Yöntemi) vs.

TKGM tarafından üretilen değişik ölçeklerdeki kadastral altlıklardan beklenen hassasiyet, yine aynı kurumun 27.08.1999 tarihinde yayınladığı, Kadastro Haritaların Sayısallaştırılması Hakkında Yönerge hükümlerine göre aşağıdaki şekildedir:

Paftalardan okunmak suretiyle elde edilen değerlere göre yapılan sayısallaştırmalarda elde edilen koordinatlar ile sabit sınırlara ait, sonradan ölçülen kesin koordinatlar arasındaki fark sayısallaştırmanın konum hatasıdır. Buna göre;

$$M_0 = \text{Ölçü Hatası}$$

$$M_t = 0.0002m \times M = \text{Tersimat Hatası}$$

$$M_s = 0.0002m \times M = \text{Sayısallaştırma Hatası}$$

$$M = \text{Pafta Ölçeğinin Paydası}$$

ile ifade edilir.

a) Klasik paftalardan beklenen konum hassasiyeti

Konum hassasiyeti Kadastro Haritaların Sayısallaştırılması Hakkında Yönerge hükümlerine göre aşağıdaki bağıntıdan hesaplanır.

$$M_k = \sqrt{M_o^2 + M_t^2 + M_s^2} \quad (1)$$

Haritaların ölçeklerine göre konum hassasiyetleri Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Klasik kadastral paftaların konum hassasiyetleri

	Prizmatik $M_o = 0.15 \text{ m}$		Takeometrik $M_o = 1.00 \text{ m}$		
M (Ölçek)	1/500	1/1000	1/2000	1/2500	1/5000
M_k	0.21 m	0.32 m	1.15 m	1.22 m	1.73 m

b) Fotogrametrik paftalardan beklenen konum hassasiyeti

Fotogrametrik kadastral paftaların ölçekleri genel olarak 1/5000 olduğundan aşağıdaki bağıntıdan konum hatası, 1.5 m olarak hesaplanacaktır.

$$d_{\text{smx}} = M_k = 0.0003 \text{ m} \times M \quad (2)$$

Grafik yöntemle ölçülen alanların ise, tamamının potansiyel olarak yenileneceği düşünülmektedir. Toplam 48 187 km² olan bu alanlar, kadastro su tamamlanan tüm alanın %14’ünü oluşturmaktadır (DPT, 2001).

Görüldüğü gibi kullanılan ölçü teknikleri ve ölçeklere göre, kadastral altlıklardan, 0.21m ile 1.73m arasında konum hassasiyeti beklenmektedir. Ancak hızla artan nüfus, kentleşme ve buna bağlı olarak taşınmazlarda meydana gelen değer artışı, üretilen bu hassasiyetteki verilerin niteliğini tartışılır duruma getirmektedir.

Diğer taraftan, kapsam bakımından da, kadastro nın sınırları çizildiğinde, bütün arazileri kapsamadığı görülmekte, bununda birtakım sakıncaları ortaya çıkmaktadır. Ülkemizde yapılan kadastro nın orman, mera, gibi arazileri çalışma alanı dışında tutması ve bu arazilerin kadastro sunun sonradan başka kurumlar tarafından farklı standartlarda

yapılması, teknik altyapının dikkate alınmaması gibi hususların doğurduğu sorunlar bu türdendir (Bıyık ve Karataş, 2002).

1.3.2. Kadastronun İçerik ve Kapsam Yönünden Havza Planlaması için Yeterliliği

Kadastro, biten bir çalışma değil, sürekli güncellenen, çağın ihtiyaçlarına göre vizyon değişikliğine uğrayan bir çalışmadır. Her dönem kadastrodan beklentiler farklı olacaktır. Nitekim, geçmişte tarıma dayalı nüfusun hakim olduğu zamanlarda toprağın verim gücü, yüzölçümü, tarımsal amaçlı uygulamalar (Arazi Toplulaştırması, Toprak Reformları vs.) ön plana çıkmaktaydı. Bugün ise kıyılar, nehirler boyunca veya ekolojik açıdan yaşanabilir havzalardaki yerleşimler cazibe merkezleri haline gelmiştir. Dolayısıyla, dün, tarımsal işletmelerin kadastral ihtiyaçlarına önem veren yaklaşımın, bugün yerini, çevre duyarlılığı olan, çok amaçlı, katılımcı, bilgi sistemleriyle uyumlu bir yaklaşıma terk etmesi doğaldır. Gelecekte değişen yaşam koşulları ve AB süreci, farklı uygulamaları gündeme getirebilir. Örneğin; mülkiyetin üçüncü boyutu, genel suların kullanımı gibi bugün fazla gündemde olmayan hakların, yarın yasal düzenlemelerle tescili söz konusu olabilir.

Bugünkü; koşullar dikkate alındığında kadastronun, havza planlaması ve diğer bilgi sistemleri uygulamalarında eksik kaldığı yönlerini aşağıdaki şekilde özetlemek mümkündür:

- Kadastral çalışmaların hassasiyetlerinin düşüklüğü,
- Farklı jeodezik yüzey ağlarının kullanılması, dolayısıyla farklı sistemlerde pafta açılması ve bu çalışmaların birbirleriyle olan irtibat ve kenarlaşma problemleri,
- Araziden toplanan verilerin yetersizliği ve eksik kalması (örneğin aynı taşınmaz üzerindeki farklı kullanım şekilleri, taşınmazın cinsi tespit edilirken tapu kütüğünde bu durum belirtilmekte, ancak pafta üzerinde sınırları ve miktarı tespit edilmemektedir).
- Güncelleme ve sayısallaştırma çalışmalarının, personel yetersizliği ve donanım eksikliği sebebiyle yavaş yürümesi,
- Özellikle orman, yaylak, kışlak, mera gibi hazineye ait taşınmazların farklı kurumlar tarafından yapılan tespitlerinden kaynaklanan sorunların olması,

- Orman, yaylak, kışlak ve meraların kullanım haklarından, dolayısıyla bu hakların, sınırları içinde bulunduğu yerleşime kazandırdığı rant sebebiyle ortaya çıkan idari sınır problemlerinin olması,
- Orman, yaylak, kışlak ve meraların, kullanım haklarından kaynaklanan sınır problemlerinden dolayı, bu alanların kadastro harici bırakılması ve çalışmaların sadece kültür arazileriyle sınırlı tutulması,
- Uygulanan mevzuatın yetersiz kalması,
- Farklı yazılımların kullanılması sebebiyle, elde edilen ürünlerde format birliğinin sağlanamaması,
- Arazinin değeri, toprak yapısı, topoğrafik durumu gibi bilgi sistemlerinin ihtiyaç duyduğu, doğru planlama için gerekli verilerin elde edilmemesi,
- Temel kadastro çalışmalarının, çeşitli sebeplerden dolayı (orman kadastro, personel ve kaynak yetersizliği vs.) yavaş ilerlemesi.

Dünyanın gelişmiş ülkelerinde kadastroya yönelik temel bilgilerin toplanması gibi işlemler büyük ölçüde tamamlanmış durumdadır. Temel kadastro tamamlanmasıyla bu ülkelerde; ileri teknolojiye dayalı, iyileştirme-yenileştirme çalışmaları, arazinin değeri, toprak sınıfı, bitki örtüsü, topoğrafik yapı, teknik altyapı, ülke ekonomisinin üzerinde büyük önemi bulunan taşınmaz değerlendirme haritalarının çıkartılmasına yönelik arazi bilgi sistemleri oluşturulmaktadır (Yomralıoğlu, 2002).

1.4. HAVZA BAZINDA İDARİ SINIRLARIN KADASTRO İLE İLİŞKİSİ

1.4.1. Sınır Tanımı ve Türleri

Sınır (sınor, sinor) Yunanca'dan dilimize geçmiş bir kelime olup sözlükte; hudut (İng. border, frontier, boundary), had (limit), vade, şüğü gibi kelimelerle ifade edilir. Bir şeyin varabileceği veya ulaşabileceği en son çizgi, yer veya hat anlamını ifade eder. Ortak sınırı olanlara "sınırdas", sınır tespit etme işine "sınırlama" (tahdit) veya "sınırlandırma", sınır işaretine "sınır taşı" (boundary stone), sınırı olmayana "sınırsız" (pek çok, sonsuz, uçsuz, bucaksız) denir (Bıyık ve Atasoy, 2003).

Sınırlar, yasalarla tespit edilmiş ve güvence altına alınmış ise hukuki nitelik kazanırlar. Bu tür sınırlara "hukuki sınırlar" denmekle beraber, tespiti, düzeltilmesi, terkin

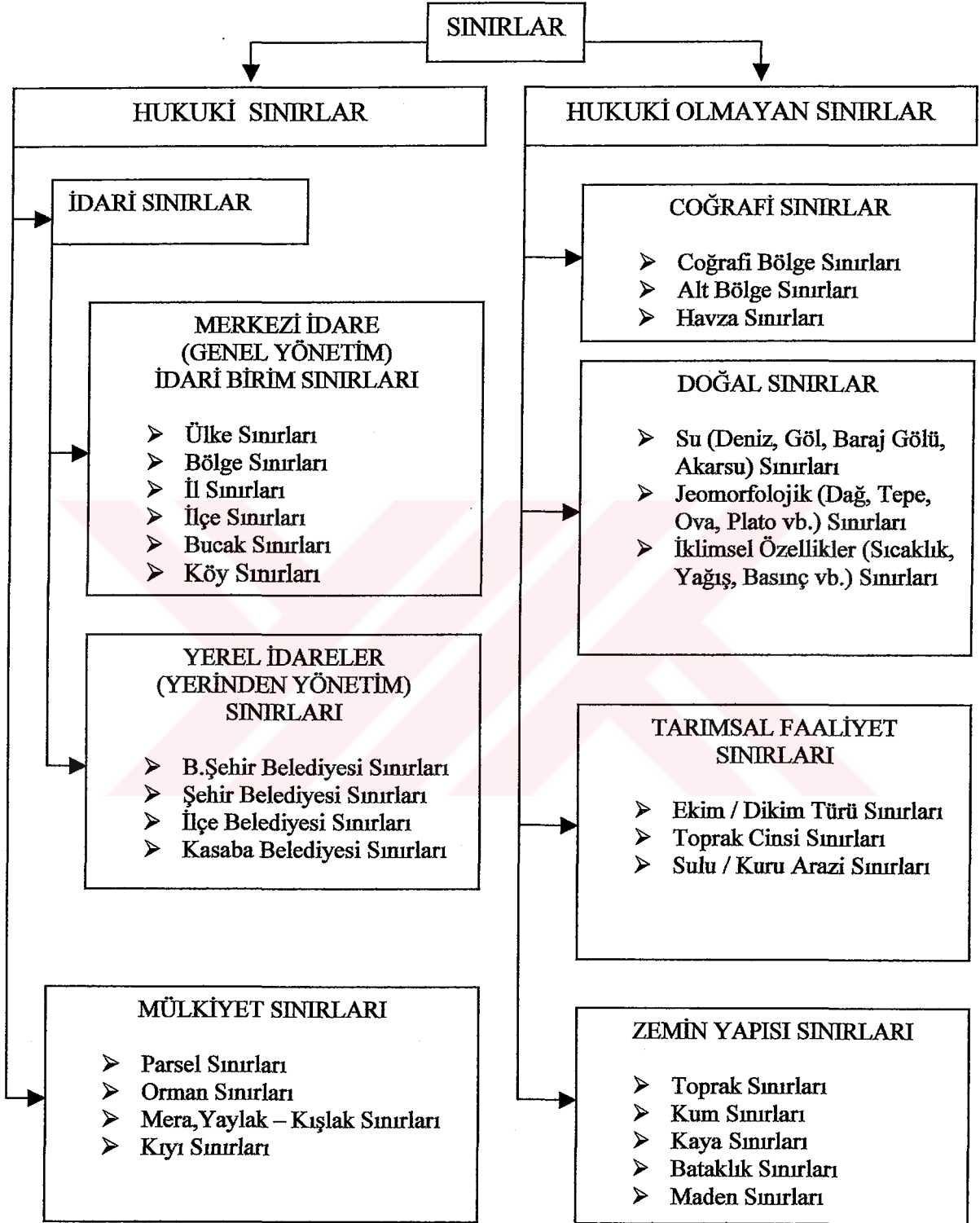
gibi işlemler yasalarla düzenlenmiştir. Hukuki sınırlar, idari sınırlar ve mülkiyet sınırları olmak üzere iki grupta incelenebilir. Bunların dışında kalan sınırlara ise “hukuki olmayan sınırlar” denir. Çalışma alanımız olan havzalar, doğal oluşumlar olduğundan, hukuki olmayan doğal sınırlara sahiptirler. Bu bölümde daha çok idari sınırlar ve bu sınırların kadastro çalışmalarındaki rolü üzerinde durulacaktır. Şekil 4’te sınır türleri ayrıntılı bir şekilde görülmektedir.

1.4.2. İdari (Mülki) Sınırlar

Yönetim birimlerinin, kurum ve kuruluşların yetki, görev ve sorumluluk alanlarını belirleyen sınırlar, idari sınır olarak adlandırılırlar. İdari sınırlar bir ülkenin kolay, verimli ve daha başarılı yönetilmesi ihtiyacından ortaya çıkmış bir kavramdır. İdari sınırlar doğru bir şekilde tespit edilmezse, uyuşmazlıkların çözümünde adli kurumlar arasında, hizmetlerin yürütülmesinde ise ilgili idari kurumlar arasında karmaşa doğabilir.

Türkiye’de mevcut idari sınırlar ve bu sınırların yasal dayanakları aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

- Ülke Sınırları (Uluslararası antlaşmalar ile belirlenir)
- Bölge Sınırları (Örnek olarak Olağanüstü Hal Bölge Valiliği verilebilir. Özel yasalarla belirlenen sınırlardır.)
- İl Sınırları (1949 tarih, 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu)
- İlçe Sınırları (1949 tarih, 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu)
- Belediye Sınırları (1930 tarih, 1580 sayılı Belediye Kanunu)
- Bucak Sınırları (1949 tarih, 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu)
- Köy Sınırları (1924 tarih, 442 sayılı Köy Kanunu)

Kaynak : Bıyık, Atasoy, 2003

Şekil 4. Sınırlar ve gruplandırması

Yönetim organları seçimle işbaşına gelen ve merkezi yönetimle organik bağları diğer idari birimlere göre daha az olan yönetimler, yerel yönetimler veya mahalli idareler olarak adlandırılmaktadır. Anayasa'mızın 127'nci maddesine göre, "Mahalli idareler, il, belediye ve köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere, kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, yine kanunla gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir". Bu noktada belediyeler, yerel yönetimlerin en önemli temsilcileri olarak ortaya çıkmaktadırlar.

İller, yönetim birimi olarak merkezi idarenin taşradaki en büyük idari tüzel kişiliklerdir. İl yönetimi valiler tarafından sağlanır. Bir il, ilçelere bölündüğü için, il sınırları ya ülke sınırı ile veya ile bağlı ilçe sınırları ile sabittir. Bu yüzden bunlardan farklı bir il sınırı olmaz. Yani bir ile bağlı ilçelerin dış sınırları, aynı zamanda o ilin sınırlarını belirler (Bıyık ve Atasoy, 2003).

İlçe sınırları ise, o ilçeye bağlı bucak ve köylerin dış sınırları ile sabittir. Ancak, bucak ve köy sınırları dışında kalan araziler varsa bu arazilerin hangi ilçe sınırları içerisinde olduğunu belirlemek gerekir ki bunlar resmi yoldan tespit edilerek kayıt altına alınması gereken sınırlardır (Bıyık ve Atasoy, 2003).

Bucaklar İl idaresi Kanununa göre, "coğrafya, ekonomi, güvenlik ve mahalli hizmet bakımlarından aralarında münasebet bulunan kasaba ve köylerden meydana gelen bir idare bölümüdür" şeklinde tanımlanmıştır (Md. 41). Bucaklarda köy sınırları ile veya -varsa- köy sınırları dışında kalan arazilerin belirlenen sınırları ile sabittir. Bucak idari birimi, 5442 sayılı İl İdaresi Kanununda halen yer almakta, hukuken varlığı devam etmekte ise de, fiilen hemen hemen sona ermiştir. Bucakların yerini, hukuken aynı kavramlar olmasada fiilen belde belediyelerinin doldurduğu söylenebilir.

Köyler, tüzel kişiliği bulunan en küçük yerleşim birimidir. Yönetici organları seçimle oluşturulduğu için teknik olarak yerel idarelerdir. Ancak merkezi idarece önemi ve süregelen yakın ilişkiler sebebiyle merkezi bir idare olarak kabul edilebilir.

Özetlenecek olursak, köy sınırlarının tespit edilmesiyle sırasıyla bucakların, ilçelerin ve illerin sınırları tespit edilmiş olmaktadır. Ancak köy sınırlarının tespitinde, Köy Kanunundan kaynaklanan, devletin hüküm ve tasarrufu altında olmakla beraber hiçbir köyün sınırlarına dahil edilmeyen alanların ayrıca değerlendirilmesi gerekir. Aksi takdirde idari boşluklar oluşması ve yetki kargaşası doğması kaçınılmazdır. Bu konuya ilerleyen bölümlerde daha çok açıklık getirilecektir.

İdari sınır kavramıyla doğrudan veya içeriği bakımından dolaylı olarak ilgili yasal mevzuat aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

- Köy Kanunu (1924 tarih, 442 sayılı),
- İl İdaresi Kanunu (1949 tarih, 5442 sayılı),
- Belediye Kanunu (1930 tarih, 1580 sayılı),
- Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun (1984 tarih, 3030 sayılı),
- İl Özel İdaresi Kanunu (1929 tarih ve 1987 tarih, 3360 sayılı kanunla değişik)
- Kadastro Kanunu (1987 tarih, 3402 sayılı),
- Orman Kanunu (1956 tarih, 6831 sayılı),
- Mera Kanunu (1998 tarih, 4342 sayılı),
- Sınır Anlaşmazlığı, Mülki Ayrılma ve Birleşme ile Köy Kurulması ve Kaldırılması Hakkında Yönetmelik (1988 tarih, 19811 sayılı),
- Kadastro Çalışma Alanının Belirlenmesi Hakkında Yönetmelik (1987 tarih, 19618 sayılı).

İdari sınır kavramı hakkında genel bilgiler verildikten sonra, bu konuda yaşanan problemleri anlamak için, tüzel kişiliği olan en küçük idari birimler olan köyler ve belediyeler hakkında, ayrıca bu idari birimlerin, sınırlarının nasıl tespit edildiği, konusu üzerinde daha fazla durulması gerekmektedir.

1.4.2.1. Köy İdari Sınırları

Sözcük anlamıyla köy, kırsal kesimde bulunan, az nüfuslu yerleşim yeridir. Daha açık bir ifadeyle köy, iki binden az nüfuslu meskûn yerlerdir ki –şehir, kasaba gibi- diğer yerleşim birimlerinden farkı, evlerin azlığı ile beraber, çarşı ve pazarı olmaması ve halkının çoğunlukla çiftçilik ve tarımla uğraşması nedeniyle tarla, çayır, bağ, bahçe, ahır ve ağıl gibi şeylerle karışık olmasıdır (Aytaç, 2004).

Köy Kanununa göre, nüfusu ikibinden aşağı yurtlara köy denir (Md. 1). Aynı kanuna göre, cami, mektep, otlak, yaylak, baltalık gibi ortak malları bulunan ve toplu veya dağınık evlerde oturan insanlar bağ, bahçe ve tarlalarıyla birlikte bir köy teşkil ederler (Md. 2). Ancak nüfusu 2000’den az olan yerleşim yerlerinin hepsi köy sayılmaz. Bir yerin köy sayılması, diğer bir deyişle bir yerde köy idaresinin varlığından söz edilmesi için tüzel kişiliğe sahip olması gerekmektedir. Ülkemizde halen 35.000 civarında köy tüzel kişiliği vardır. Oba, mezra, kom vb. ile kırsal yerleşim yerlerinin sayısı ise 80.000’i aşmaktadır.

Oba, mezra ve kom gibi kırsal yerleşim alanları, hukuken tanımı yapılmamış ancak fiili olarak varlığı kabul edilen, köylerin bünyesinde olan fakat köy yerleşik alanı dışında, farklı bir alanda oluşan küçük yerleşimlerdir. Bu yerleşimlerin zamanla nüfusunun artması, ekonomik bağılılıklarının değişmesi veya başka nedenlerle yeni bir köy haline gelmesi sıkça rastlanan durumlardır.

Köylerimizin sınırları 1924 yılında kabul edilen Köy Kanunuyla birlikte belirlenmiştir. Buna göre (Md. 3):

1. Köy ihtiyar meclisi köyün sınırlarını çizecek,
2. Köyün sınırları çizilirken komşu köylerle aralarında uzlaşamadıkları yerler varsa bunlar sınır kağıdında belirlenecek,
3. Köy ihtiyar meclisinin böylece çizdiği sınır kağıdı ilçe kaymakamlığına intikal ettirilecek,
4. İlçe kaymakamı sınır kağıdını incelemek ve onaylamak üzere ilçe idare kuruluna havale edecek (Merkez ilçelerde inceleme ve onaylama işi İl İdare Kurulu'na yapılacaktır).
5. Onaylanan köy sınırları taraflara tebliğ edilecek; sınır kağıtlarının aslı mülkiye amirliğince tapu dairesine gönderilecek; bu dairede bütün köylerin sınırları bir deftere yazılacak ve bu defterde sınır kararlarının altları ilgili idare kurulunca imza ve tasdik olunacaktır.

Bu esaslar, sınırları belli edilmemiş köyler için (bir belediye ile sınırları olmamak şartı ile) bugün de geçerlidir.

Sınır tespit edilirken uyulması gereken teknik ayrıntılar ise aynı kanunda aşağıdaki şekilde belirtilmiştir (Md. 4) :

1. Eskiden beri bir köyün sayılan bütün tarla, bağ, bahçe, çayır, zeytinlik, palamutluk, baltalık ve otlaklar sınır içinde kalmalı,
2. Dağlık ve ormanlık havalide ötede beride dağınık olan yerler, tarlalar, meralar parça parça en yakın köye bağlı sayılmakla beraber bunlar sınır haricinde bırakılmalı, yalnız her birinin adı sınır kağıdının altına yazılmalı,
3. Sınır mümkün olduğu kadar kolay anlaşılacak surette dereler, tepeler, yollar veya diğer değişmeyen işaretli yerlerden geçmeli ve bu dere, tepe ve yolların veya işaretli yerlerin köylüce adları ne ise sırasıyla yazılmalı,

4. Eğer bir köyün sınırını derelerden, tepelerden, yollardan veya diğer değişmeyen işaretli yerlerden geçirmek kabil olmazsa o halde sınır mümkün olduğu kadar düz yapılmalı ve büyük taşlar dikilerek gösterilmeli,
5. Bir köy ahalisinden bazı kimselerin başka bir köy arazisi içinde kalan dağınık tarla, bağ, bahçe yerleri sahibinin bulunduğu köyün sınırında değil öteki köyün sınırında gösterilmeli,
6. Bir köyün sınırı mutlaka diğer köyün sınırı ile birleşmek lazım gelmez. İki köyün sınırları arasında eskiden beri hiçbir köyün malı sayılmayan boş arazi, dağlar, ormanlar, yaylak varsa bunlar gene sınır dışında bırakılmalı,
7. Bir köyün malı olan yaylaların o köy ihtiyar meclisi tarafından ayrıca sınırı çizilmekle beraber bu sınır kağıdı asıl köyün sınır kağıdı ile birleştirilmelidir.

Yukarıda bahsedildiği şekilde çizilmiş ve kesin şeklini almış idari sınırlar beş sene süre ile değiştirilemez (Md.5). Ancak sınır tespitinde anlaşmazlık söz konusu olursa, aynı madde hükümlerine göre iki köy ihtiyar heyetleri bir araya toplanarak anlaşma yoluna giderler, uzlaşamadıkları durumda idare meclisi tahkikat yaparak altı ay içinde resen sınır çizer ve bu sınır aynı şekilde beş yıl süreyle değiştirilemez. Eğer beş yıl sonra ihtiyaç oluşması durumunda, ihtiyar meclisi sınırın büyütülüp küçültülmesi için müracaatta bulunabilir. Bu durumda yapılacak sınır değişikliği, komşu köyler arasında uyuşmazlığa konu olmuyorsa il veya ilçe idare meclisleri kararıyla sınır değiştirilir. Aksi takdirde uyuşmazlık söz konusu ise, daha önce belirtildiği gibi altı ay içinde re'sen tahkikat yapılarak sınır, idare meclisleri tarafından çizilir. Köy sınırının ihtiyaç üzerine sonradan değiştirilmesi durumunda, ilk tespitte olduğu gibi değişikliğin yapıldığı tarihten itibaren beş yıl süreyle değiştirilemez.

Kesinleşen köy sınırlarının hangi şartlarda değiştirileceği, “Sınır Anlaşmazlığı, Mülki Ayrılma ve Birleşme ile Köy Kurulması ve Kaldırılması Hakkında Yönetmelik”te şu şekilde açıklanmıştır (Md. 4): “5442 sayılı İl İdaresi Kanununa göre belirlenmiş sınırların değişmezliği esastır. Mevcut sınırların değiştirilmesi ancak, sınır noktalarının belirginlik ve değişmezlik niteliklerini yitirmiş olmaları; idari birimlerin sosyal, ekonomik, idari ve coğrafi durumlarında eskiye oranla farklılıkların meydana gelmesi ve bu sonuçların sınır anlaşmazlığına yol açmış olduğunun bakanlıkça tespit edilmesi halinde mümkündür”.

Köylerin idari sınırları daha önce de belirtildiği gibi o birimin görev, yetki ve sorumluluk alanını belirten ve çevreleyen noktalardır. Ancak uygulamada köy halkı bu sınırlara adeta kendi taşınmazlarının sınırları imiş gibi önem verirler, sınıra o gözle

bakarlar. Çoğu zaman sınır değişiklikleri komşu köyler arasında kavgalara sebep olmakta asayiş sorunları yaratmaktadır. Bundan dolayı köy sınırlarının belirlenmesi veya değiştirilmesi hassas bir konudur. Özellikle kadastro çalışmaları sırasında çalışma alanının tespitinde, orman kadastrosu veya mera çalışmalarında, sorumlu memurlar sıkça bu tür kavgalara ve tartışmalara şahit olmakta, zaman zaman bu anlaşmazlıklar çalışmaların durmasına sebep olmaktadır.

Köylerle ilgili bir diğer sınır kavramı olan köy yerleşik alanı sınırları imar ve planlamaya dönük hukuki niteliği olan bir sınır türüdür. Bu sınırlar, “Köy Yerleşme Yönetmeliği”ne göre kurulan komisyon tarafından belirlenirler. Köy yerleşik alanı sınırı, gelecekte köyün sosyal ihtiyaçlarını da karşılayacak şekilde belirlenmektedir. Bu alan dahilinde kalan taşınmazlar genellikle arsa niteliği taşırlar. Köy halkının geçimlerini sağladığı tarla, bağ, bahçe, çayır, mera, otlak ve orman gibi taşınmazların dışında yaşamını sürdürdüğü, cami, okul gibi sosyal donatıların bulunduğu alanlara köy yerleşik alanları denmektedir. Köy yerleşik alanları tarımsal amaçlı kullanılmadığından planlaması faklıdır. Ancak, Karadeniz Bölgesinde olduğu gibi dağınık yerleşimlerin söz konusu olduğu köylerde, köy yerleşik alanı farklı yorumlanabilmektedir.

1.4.2.2. Belediye İdari Sınırları

Belediyeler, yönetici organları seçimle belirlenen mahalli idarelerdir. 1580 sayılı Belediye Kanununa göre belediye, beldenin ve belde sakinlerinin mahalli mahiyette müşterek ve medeni ihtiyaçlarını karşılamakla sorumlu tüzel kişiliklerdir (Md. 1).

Belediye sınırlarının tespiti ve anlaşmazlıkların nasıl çözüleceği 1580 sayılı yasanın 4, 5 ve 6. maddelerinde düzenlenmiştir. Genel olarak belediye sınırlarının tespitinde uyulması gereken kriterler köylerle benzerdir. En önemli fark; belediye sınırları iktisadi, sosyal, coğrafi, hukuki ve teknik şartların değişmesi halinde her zaman değiştirilebilir. Oysa Köy Kanununun 5. maddesine göre, tespit edilen bir köy sınırı beş yıl geçmedikçe değiştirilemez.

Köy Kanununun 4/6. fıkrasına göre, bir köyün sınırının mutlaka diğer bir köyün sınırı ile birleşmesi lazım gelmediği için her zaman belediye sınırlarının da köy sınırlarıyla birleşmesi beklenemez.

Köy iken belediye olan veya bir belediyeye mahalle olmak üzere bağlanan bir köyün dış sınırları o belediyenin dış sınırları haline gelir. Aynı zamanda söz konusu köyün tüzel kişiliği bu birleşmeden dolayı sona erer.

Belediyelerle ilgili bir diğer sınır kavramı mücavir alanı sınırıdır. Mücavir alanlar İmar Kanununun 5. maddesine göre; imar mevzuatı bakımından belediyelerin kontrol ve sorumluluğu altına verilmiş olan alanları ifade eder. Aynı kanuna göre (Md.45): “Mücavir alan sınırları belediye meclisi ve il idare kurulu kararına dayanarak vilayetlerce bakanlığa gönderilir. Bakanlık bunları inceleyerek aynen veya değiştirerek tasdik etmeye veya değiştirilmek üzere iadeye yetkilidir. Mücavir alanın ilgili belediye sınırına bitişik olması gerekmez. Ayrıca bu alanlar köyleri de ihtiva edebilir. Mücavir alandan çıkarılma da aynı usule tabidir. Bakanlık gerekli gördüğü hallerde mücavir alana alma ve çıkarma hususunda resen karar verebilir.”

Buna göre belediye sınırı ile mücavir alan sınırı farklı kavramlardır. Örneğin; bir köy belediye sınırları dışında ama belediye mücavir alan sınırları içinde olabilir. Mücavir alan sınırlarının belediye sınırlarına bitişik olması gerekmez.

1.4.3. Mera, Yaylak ve Kışlaklardan Kaynaklanan İdari Sınırlar

Mera, yaylak ve kışlakların mülkiyet yapısının belirlenmesi, kullanımı ve planlaması 4342 sayılı, 1998 tarihli “Mera kanunu”yla düzenlenmiştir. Bu kanuna göre mera, yaylak ve kışlaklar aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır (Md. 3):

“Mera, hayvanların otlatılması ve otundan yararlanılması için tahsis edilen veya kadimden beri bu amaçla kullanılan yeri”,

“Yaylak, çiftçilerin hayvanları ile birlikte yaz mevsimini geçirmeleri, hayvanlarını otlatmaları ve otundan yararlanmaları için tahsis edilen veya kadimden beri bu amaçla kullanılan yeri”,

“Kışlak, hayvanların kış mevsiminde barındırılması ve otundan yararlanılması için tahsis edilen veya kadimden beri bu amaçla kullanılan yeri” ifade eder.

Mera, yaylak ve kışlakları birbirinden ayıran özelliklerini genel olarak aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:

1. Deniz seviyesinden olan yüksekliği,
2. Mevsimsel olarak yararlanma zamanı,
3. Yetişen otun cinsi, kalitesi ve kapasitesi,

4. Ulaşım ve yerleşim durumu.

Buna göre meraları, deniz seviyesinden yüksekliği yaylalara göre az olan, köylere yakın, günübirlik ulaşımın söz konusu olduğu, kapasitesine göre yılın büyük bir kısmında otundan faydalanılan taşınmazlar olarak tanımlanır. Yaylalar ise genellikle yüksekliği 2000 m'nin üzerinde olan, yaz mevsiminde otundan faydalanılan, günübirlik ulaşımın mümkün olmaması sebebiyle -yasaların uygun gördüğü şekilde- geçici yerleşime açık olan büyük taşınmazlardır.

Mera, yaylak ve kışlakların kullanma hakkı bir veya birden çok köy veya belediyeye ait olabilir. Bu yerler Devletin hüküm ve tasarrufu altında olmakla beraber, özel mülkiyete geçirilemez, amacı dışında kullanılamaz, zaman aşımı uygulanamaz ve sınırları daraltılamaz.

Mera, yaylak ve kışlaklar, köy idari sınırlarının tespitinde, Köy Kanunun 4/6. fıkrasına göre sınır dışında bırakılmıştır. Ancak bu alanların kullanımında, köylere verilen tahsis belgeleri veya bu belgeler yoksa kadimden beri kullanma şekilleri dikkate alınmıştır.

Geçimini hayvancılıkla sağlayan köyler için vazgeçilmez gelir kaynağı olan mera, yaylak ve kışlaklar, günümüzde yayla turizmi sebebiyle önemini daha çok artırmıştır. Bu nedenle köyler arasında, mera, yaylak ve kışlaklar üzerinde daha çok söz sahibi olmak adına çeşitli sınır anlaşmazlıkları çıkmakta ve idari sınırlar bu duruma alet edilmektedir.

Bu durumda idari sınır anlaşmazlıkları ile mera, yaylak ve kışlaklardan yararlanma statüsü arasındaki ilişkiyi; tek başına bir köye ait bulunan bir mera, yaylak ve kışlakların bütününe ya da bir parçasının başka bir köyün idari sınırı içine alınmış olması halinde sınır değişikliğinin, ikinci köye herhangi bir yararlanma hakkı sağlayıp sağlamayacağı konusuna açıklık getirilmesi gerekmektedir. Bu konuda çeşitli kanun hükümlerini ve örnek yargı kararlarını aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz (Başköy, 2001):

Mera Kanununun 29. maddesine göre; *"özel kanunları gereğince köy ve belediye veya diğer mülki idare sınırlarında yapılacak değişiklikler mera, yaylak ve kışlaklara ilişkin tahsis kararlarını etkilemez"*.

*"Sınır Anlaşmazlığı, Mülki ayrılma ve Birleşme ile Köy Kurulması ve Kaldırılması Hakkında Yönetmelik"*in 5/d fıkrasına göre; *"anlaşmazlığın orman, mera, yaylak, kışlak veya su anlaşmazlığı mahiyetinde olup olmadığı araştırılır. Anlaşmazlığın bu gibi sebeplerden kaynaklandığı anlaşılırsa dosya düzenlenmez ve ihtilafın 5442 sayılı kanun kapsamı dışında olduğu belirtilerek sözü edilen komularla ilgili mevzuata göre işlem*

yapılmasının gerektiği taraflara duyurulur” ifadesiyle bu konudaki görev adli mercilere verilmiştir.

Aynı yönetmeliğin 28/g fıkrasına göre; “mülki ayrılma ve birleşme işlemleri, köylerle bağlularının veya köylerle belediyelerin aralarında ortaklaşa kullanıla gelmekte olan çayır, mera, kışlak, yaylak, sıvat ve benzeri orta mallarının durumlarında bir değişiklik meydana getirmez. İdari bağıllık isteği bu gibi yararlanmayı ortadan kaldıracak nitelikte ise veya ortadan kaldırmayı amaçlıyorsa bu hususun -tarafların karşı taraf sınırı içinde kalan genel ve özel hakları mahfuzdur - şeklinde bir ifadeyle kararlarda belirtilmesi zorunludur”.

Örnek yargı kararları özetlenecek olursa;

“ Köy Kanunu, mera, kışlak, yaylak gibi köy kamu mallarının ayrılma (tahsis) şeklini değiştirme yetkisini hiçbir idari mercie vermemiştir. Bu kanunun 3-6. maddeleri sadece, köy sınırlarının ne şekilde çizileceğini belirtmekle yetinmiştir. Bir köyün tek başına yararlandığı kamu mallarının ne şekilde sınırlandırılacağı 4. maddenin 1 ve 2. bentlerinde açıklanmış, 6. madde ise birkaç köy arasında ortaklaşa kullanılan kamu mallarının sınırları çizilirken tabi olacağı işleme hasredilmiştir. (6. maddede mera ve yaylak kelimeleri de yer almakta iken 1998 yılında yürürlüğe konan 4342 sayılı Mera Kanunu ile sonradan çıkarılmıştır). Bu itibarla bir köyün yararlana geldiği mera ve yaylakların diğer köy sınırı içine alınması halinde, o köyünde iş bu mera ve yaylaklarda istifade hakkının doğacağını, Köy Kanununun 6. maddesine dayanarak kabul etmek mümkün değildir; bu gibi hallerde kadim tahsis veçhile faydalanmanın devamı zaruridir. Köy Kanununa göre çizilen sınırlar beş yıl için geçerli olur. Bundan sonra sınırların değişebileceği göz önünde tutulursa, köylerin en önemli ve hayati meselelerini teşkil eden bu gibi genel malların mukadderetinin sınırla beraber daima değişikliğe uğramasını kabul etmek olur ki, bu durum köyler arasında sık sık uyuşmazlıklar doğurur, kazanılmış hakları halele uğratar. Esasen köy sınırlarının değiştirilmesi, mahalli idare heyetlerine ait olup, bunların mera ve yaylak tahsisine yetkisi bulunmadığı cihetle, düzenledikleri sınır kağıtlarının öncesi bilinmeyen zamandan (kadimden) beri bir köyün yararlandığı mera ve yaylaklardan diğer bir köye yararlanma hakkı vermeyeceği açıktır....

Sonuç:

Tek başına bir köye ait bulunan mera, yaylak ve kışlakların tümünün veya bir parçasının başka bir köyün sınırı içine alınmış olması halinde, sınır değişikliğinin ikinci köye herhangi bir yararlanma hakkı sağlamayacağına 31.5.1965 gününde oy çokluğu ile karar verildi” (Yargıtay’ın 20.07.1965 tarih ve 12053 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı),

“köy tüzel kişilikleri arasında görülen mera, yaylak ve kışlak davaları, mülki sınırların göz önüne alınması ve sınır kayıtlarının uygulanması suretiyle çözümlenemez” (Yarg. 14. HD., 05.12.1995, 1995/7495 E. ve 1995/9116 K.),

“meranın davalı köyün sınırları içinde bulunması davalı köye bir hak kazandırmaz” (Yarg., 1. HD., 969/2804 K.),

“anlaşmazlığın sınır kağıtlarının uygulanması suretiyle çözümlenmesi mümkün değildir” (Yarg. 1. HD., 1969/6106 K.),

“sınır kağıtları kadim haklarının mevcudiyetini ispat eden bir belge değildir. Ancak köylerinin idari sınırlarını gösterir” (Yarg. 1. HD., 1969/7869 K.),

“köy sınırının değiştirilmesi ortaklı yararlanma hakkı vermez” (Yarg. 1. HD., 1967/40 K.),

“iki ilçe sınırı bölgenin özellik ve koşulları gözönünde bulundurularak değişmez ve belirli noktalardan geçirilerek çizildiğinden sınır kararlarının mera ve yaylakların hukuki durumlarına bir etkisi olamayacağından bu yöndeki iddialar da yerinde bulunmayarak, sınır kararının uygulanması işlemi ayrıca dava konusu yapılamayacağı cihetle, iptal talebinin reddine karar verilmiştir” (Danıştay 8. D., 1979/3990 K.).

Gerek ilgili kanun hükümlerinden, gerekse yargı kararlarından çıkarılan sonuç, mera, yaylak, kışlak ve idari sınırlar ayrı ayrı değerlendirilmesi gereken kavramlardır. Mera, yaylak ve kışlakların kullanımına dönük ihtilaflarda idari sınırlar kullanılamazlar. Yapılan incelemelerde, idari sınırlarda talep edilen değişikliklerin ve bunun sonucunda yaşanan problemlerinin, mera, yaylak ve kışlak vs. taşınmazlara sahip olma arzusundan kaynaklandığı anlaşılırsa talebin idarece reddedileceği açıktır.

1.4.4. Ormanlardan Kaynaklanan İdari Sınırlar:

Ülkemizde halen mülkiyeti devlete ait 20.7 milyon hektarlık orman alanı içerisinde 7302’si orman içi, 13128’i orman bitişiği köyde olmak üzere toplam 20430 orman köyünde 2000 yılı nüfus sayımına göre 7.6 milyon kişi yaşamaktadır (URL-4, 2004).

Türkiye nüfusunun %35’i kırsal kesimde yaşamaktadır. Halen orman köylerinde yaşayanlar Türkiye nüfusunun %12’sidir. Kırsal kesimdeki kişilerin %35’i de orman köylerinde yaşamaktadır. Bir başka ifade ile kırsal kesimde yaşayan her üç kişiden biri orman köylüsüdür. Mevcut orman köylerinin %36’sı orman içi, %64’ü ise orman bitişiği köylerden oluşmaktadır (URL-4, 2004).

6831 sayılı Orman Yasası uygulamasında, mülki sınırların (ilçe sınırları) esas alındığı bir gerçektir. Söz konusu yasanın 19, 31, 32, 33, 34, 76/d, 81, 84 ve 98. maddelerinde mülki hudut ve köy hududu kavramı geçmektedir. Eğer ortada sabit, değişmez ve zemine uygulanabilir bir mülki sınır yok ise orman teşkilatları Orman Kanununun uygulamasında belli zorluklarla karşılaşmaktadırlar.

Uygulamada, özellikle 1940'lı yıllarda ilgili idari makamlarca tespit edilen sınırlara ait hudutnamelerle ilgili anlaşmazlıklarda, sınırların Köy Kanunu'nda belirtildiği gibi çizilmediği, belki hiç araziye gidilmeden kağıt üzerinde kaba bir çalışma yapıldığı ve bu çalışmaların yetkili makamlarca onaylandığı görülmektedir.

Köy hudutnameleri zemine uygulanabiliyor ise bu takdirde, orman idaresi de amenajman planlarını mülki hudutlara göre yaptıklarından önemli bir güçlükle karşılaşmamaktadırlar. Ancak aksi durumda, bu planların yapılmasında oldukça zorluk çekilmektedir. Bu durumda, ilgili idareler ve vatandaşlar karşı karşıya gelmekte, bunun sonunda zaman zaman istenmeyen asayiş olaylarıyla karşılaşmaktadır. Orman Kanununun, mülki hudutları içinde orman bulunan köylere geniş haklar tanınması, ormandan kaynaklanan idari sınır anlaşmazlıklarının artmasında önemli yer tutmaktadır. Bu durumda ormandan kaynaklanan idari sınır anlaşmazlıklarını daha iyi anlamak için, bir köyün mülki hudutları içinde orman bulunmasının o köye sağladığı avantajlar üzerinde durmakta fayda görülmektedir. Orman Kanununun tanıdığı bu haklar şu şekilde sıralanabilir:

1. Orman sınırları içinde bulunan köyler ve mülki hudutlarında devlet ormanı bulunan köyler halkına ait hayvanların orman idaresince belirlenecek türlerine, tayin edilecek süreler ve saha dahilinde, ormanlara zarara vermeyecek şekilde otlatılmasına izin verilmesi (Md. 19),
2. Mülki hudutları içinde verimli devlet ormanı bulunan köylerde, ihtiyaç sahibi hane reislerine köyde barınmaları için ev, ahır, samanlık, ambar ve kütümesi ile köy halkının müşterek ihtiyacı olan okul, cami, sağlık evi , köy yolu köprüsü ve köy konağı ihtiyaçları için yapacak emvalin bu ormanlardan karşılanması, ayrıca tamirat amaçlı çalışmalarda maliyetinin üçte biri oranında emvalin sağlanması (Md. 31),
3. Mülki hudutları içinde verimsiz devlet ormanı bulunan köylerde 2. maddede belirtilen ihtiyaçların karşılanması için maliyetinin üçte birine yapacak emval verilmektedir. Bu yerler halkının yakacak odun ihtiyaçlarının her yıl en yakın istif

yerlerinden maliyetinin üçte birine karşılanması, ağaçlandırma, imar ve bakım amaçlı yapılan kesimlerde elde edilen yakacak odunların tarife bedeli ile bu köy ve kasaba halkına ihtiyaçları için verilmesi (Md. 32),

4. Ormanların devlet tarafından işletilmesinde köylülere istihdam önceliği sağlanması ve istihdam edilen köylülere %10 oranında fazladan gelir desteği sağlanması; yakacak amaçlı işletilen baltalık ormanlardan üretim yapan köylülere, ürettikleri bu odunların %80'i, devletin ihtiyacı yoksa tamamının düşük fiyata satılması ve köylülerce bu ürünlerin istedikleri gibi tekrar pazarlanması; köylülerin %51'inin üye olduğu bir kooperatif söz konusu ise kooperatif tarafından üretilen endüstriyel orman ürünlerinin %25'ini düşük fiyata alma hakkı verilmesi (Md. 34),
5. Orman artıklarının toplanmasında öncelik verilmesi (Md.37),
6. Devlet ormanlarında ağaçlama, bakım, imar, yol yapımı, kesme, toplama, taşıma, imal gibi orman işlerinin yapılmasında sırasıyla; o köy kooperatif üyesi, birden çok köy bir araya gelip kooperatif kurmuş ise onların üyeleri veya orman köylüsünün işgücünden faydalanılması; kooperatiflerin ve köylülerin işgücü yeterli bulunmuyorsa veya ehil olmama ve aşırı fiyat istenmesi durumunda idarece taahhüt yolu ile yaptırılması (Md. 40),
7. Orman Kanununun 14. maddesine göre suç sayılan unsurlar, suçun işlendiği orman içi köy nüfusuna kayıtlı ve fiilen bu köyde oturanlar dışındakilerin işlemesi halinde cezalar iki misli artırılması (Değişik :3/11/1988 – 3493/2 md.),
8. Ormanlara izinsiz hayvan sokma suçunu, suçun işlendiği orman içi köy nüfusuna kayıtlı ve fiilen köyde oturanlar dışındakilerin işlemesi halinde cezalar iki misli artırılması (Ek: 23/9/1983 – 2896/40 md.).

Orman ürünlerini düşük fiyata satın alma hakkı, 1983'ten önce ormana 10 km mesafeye kadar olan köylere de tanınmakta idi. Ancak son yasa değişikliğiyle bu hak sadece mülki hudutları içinde devlet ormanı bulunan köylülere tanınmıştır.

1.4.5. Kadastro Çalışma Alanı Sınırı ve İdari Sınır İlişkisi:

Kadastro bölgesindeki her köy ile belediye sınırları içinde bulunan mahallelerin her biri, kadastro çalışma alanını teşkil eder. Kadastro ekibi; kadastro çalışma alanı sınırının tespitinde il ve ilçelerin belediye sınırları ile köy sınırlarını dikkate alır. Bu sınırlar köy

mahalle, belediye, köy idari sınırları sayılmaz(3402,Md.4). Kadastro çalışma alanı sınırı ile idari sınırlar farklı kavramlardır. Kadastro çalışma alanı sınırının belirlenmesinde ki en büyük amaç, sınıra yakın parsellerin, komşu köy veya mahallenin kadastro yapılrken tekrar tespit edilmemesidir. Başka bir deyişle mükerrer kadastro engellenmesi amacıyla çalışma alanı sınır tespiti yapılmaktadır. Ancak kanun her ne kadar böyle diyorsa da uygulamada vatandaşlar tespit edilen çalışma alanı sınırını idari sınır saymakta, bunu sonucu olarak çeşitli zorluklarla karşılaşmaktadır. Hatta kadastro çalışma alanı sınır tespitinde ortaya çıkan bu anlaşmazlıklar çoğu kez kadastro çalışmalarının durmasına sebep olmaktadır. Konu ile ilgili iki Danıştay kararı şöyledir:

“çizilen sınırın Hamidiye’nin 1928 yılında çizilmiş olan sınırın hemen hemen aynı olması sebebiyle sınır değişikliğinin yapılmadığı, tapulama sınırının esas alınması talebinin yerinde görülmediğinden, iptal talebinin reddine” (Danıştay 8. D., 1985/478 E.),

“iki köy ve iki il arası sınır kararının, sınırın yeterli inceleme yapılarak yasa ve Danıştay kararları gözönünde bulundurularak çizildiği, tapulama sınırının kadastro çalışmaları sırasında ve bu iş için özel şekilde çizilmiş bulunması taşınmaz malların karşı taraf sınırı içinde kalmış olmasının hukuki yönden geçerli bir iddia olmayacağından, iptal talebinin reddine” (Danıştay 8. D., 1980/3219 E.).

1.4.6. İdari Sınır Anlaşmazlıklarının Çözüm Yolları :

Köy, bucak, belediye, ilçe ve il gibi idari birimlerin yetki, görev ve sorumluluklarını belirlemek için idari sınırların tespitine ihtiyaç vardır. Mülki sınırların tespiti ve anlaşmazlıkların çözümünde;

- Köy sınırları ile ilgili davalarda 442 sayılı Köy Kanunu,
- Belediye sınırları ile ilgili davalarda 1580 sayılı Belediye Kanunu,
- Bucak, İlçe ve İl sınırları ile ilgili davalarda ise 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu, hükümleri uygulanır.

Bunların dışında; idari sınır anlaşmazlıklarının çözülmesinde, “Sınır Anlaşmazlığı, Mülki Ayrılma ve Birleşme ile Köy Kurulması ve Kaldırılması Hakkında Yönetmelik” hükümleri dikkate alınır.

Köy sınırında bir anlaşmazlık çıkması durumunda, mevcut sınırın aynı zamanda bucak, belediye, ilçe veya il sınırı olması durumuna göre yukarıdaki kanun hükümleri ayrı veya hep birlikte uygulanacaktır.

Bilindiği gibi Köy Kanununa göre bir köyün sınırı mutlaka diğer köyün sınırı ile birleşmesi gerekmez. Ancak Anlaşmazlığa konu köy sınırı aynı zamanda 5442 sayılı İl İdaresi Kanununa göre çizilmesi gereken sınır ise, başka bir deyişle il veya ilçe sınırı ise yeni sınır idari ve adli kuruluşların görev, yetki ve sorumluluk alanlarını da belirlediğinden, yeni sınır çizilmesi idari birimler arasında toprak boşluğu kalmayacak şekilde yapılmalıdır.

Ancak, anlaşmazlık durumunda mülki sınırların yeniden tespiti edilmesi veya değiştirilmesi için bazı şartların oluşması gerekmektedir. Bu konuda yukarıda belirtilen yönetmeliğin 4. maddesinde sınırların değişmezliği ilkesinden bahsedilerek, mevcut sınırın değiştirilmesi aşağıdaki esaslara bağlanmıştır:

1. Sınır noktalarının belirginlik ve değişmezlik niteliklerini yitirmiş olmaları,
2. İdari birimlerin sosyal, ekonomik, idari ve coğrafi durumlarında eskiye oranla farklılıkların meydana gelmesi ve bu sonuçların sınır anlaşmazlığına yol açmış olduğunun bakanlıkça tespit edilmesi.

Danıştay kararlarında ise, eski sınırın değiştirilmesini gerektiren ölçüler şu şekilde sıralanmıştır (Başköy, 2001):

1. Nüfus durumu, halkın yerleşim durumu (göçebe olup olmadığı),
2. Arazinin darlık veya genişliği, mera, yaylak ve kışlak durumu, ovalık, dağlık ve orman olup olmadığı,
3. Gelecekteki gelişme seyri,
4. Köyün hayvancılık durumu.

Daha önceki bölümlerde idari sınırlara halkımızın büyük ilgi gösterdiğini, bu ilginin kaynağında orman, mera, yaylak, kışlak gibi çeşitli alalardan faydalanma isteğinin olduğunu belirtmiştik. Bu alanlardan yararlanmak adına çıkan uyuşmazlıklar pek çok kez idari sınır anlaşmazlığı gibi gösterilerek idari makamların karşısına getirilir. Aslında mera yaylak vs. uyuşmazlıklar mülkiyete konu olduğundan çözüm yetkisi mahkemelere ait olan hukuki uyuşmazlıklardır. Ancak bu mera, yaylak, kışlak ve orman mülkiyetiyle ilgili anlaşmazlıkların mahkemelerce çözümü uzun zaman alması ve masraflı olması gibi sebeplerden dolayı vatandaşlar bu sorunu, idari sınırlarda bir problem varmış gibi göstererek idari mercilerde çözüm yolu aramaktadırlar. Ancak, “Sınır Anlaşmazlığı, Mülki Ayrılma ve Birleşme ile Köy Kurulması ve Kaldırılması Hakkındaki Yönetmelik”in 5/d fıkrasına göre; anlaşmazlığın orman, mera, otlak, yaylak, kışlak veya su anlaşmazlığı mahiyetinde olması durumunda, ihtilafın 5442 sayılı kanun kapsamı dışında olduğunun

belirtilmesi, dolayısıyla sınır değişikliği talebinin reddedilmesi gerektiği hükmünü içermektedir.

İdari sınır anlaşmazlıklarının ortaya çıkmasıyla yetkili kurullarca yapılan incelemelerde yapılan teknik çalışma ve dikkat edilmesi gereken hususlar hakkında söz konusu yönetmeliğin 9. maddesinde açıklık getirilmiş ve özet olarak şu ifadelere yer verilmiştir:

1. Anlaşmazlık çıkan sınırla ilgili olarak önceden 5442 sayılı İl İdaresi Kanununa göre çizilmiş bir sınırın bulunup bulunmadığı,
2. Anılan kanunlara uygun şekilde sınırlar varsa bunların zemine uygulanabilirliğinin araştırılması,
3. 5442 sayılı yasa kapsamında çizilen sınırlar, aynı zamanda idari ve adli kuruluşların sorumluluk alanlarını belirlediğinden toprak boşluğu bırakmayacak şekilde teklifte bulunulması,
4. Teklif edilen sınır çizgisinin başlangıç ve bitiş noktalarının netlik ifade etmesine dikkat edilir. Sınırların bayır, sırt vb. gibi netlik ifade etmeyen yerlerden başlatılması ve böyle yerlerde bitirilmesi yoluna gidilmeyip belli noktalar tercih edilmesi,
5. Köy Kanununun 4/1. fıkrasında belirtildiği üzere eskiden beri bir köyün malı sayılan bütün tarla, bağ, bahçe, çayır, zeytinlik, palamutluk, baltalık ve otlakların imkanlar ölçüsünde aynı köyün sınırı içinde kalmasını sağlayacak biçimde sınır çizgisinin teklif edilmesi,
6. Sınırın diğer köy sınırları ile çakışıp çakışmadığı hususunun incelenmesi,
7. Yeni sınır çizgisi tespit edilirken “hattı-bala’yı (doruk çizgisi, tepelerin en yüksek noktasından geçen hayali çizgi) ve sırtı takip ederek” gibi tariflere yer verilirse, bu eğrilerin (münhanilerin) sınır krokileri üzerinde açıkça görülecek biçimde çizilmesi ve yollarla eğrilerin birbirine karışmamaları için değişik renklerle işlenmesi sağlanır,
8. Yetkili kurullarca teklif edilen sınırla ilgili olarak düzenlenen krokilere sınır noktalarının 1/25000 ölçekli paftadaki adı yazılmakla birlikte, eğer varsa mahalli adı da parantez içinde gösterilir. Sınır noktalarının paftada yazılı bir adı olmadığı takdirde varsa mahalli adı yazılır,

9. Yetkili kurullarca sınır noktaları olarak tespit edilen fakat, 1/25000 ölçekli paftalarda görülmeyen sınır noktaları krokisine işaretlenir ve 1/25000 ölçekli paftada görülen belli noktalara göre de tarifi yapılır,
10. Teklif edilen sınır noktaları 1/25000 ölçekli paftada görülen arazi yüzeyine uygun şekilde tarif edilir, “krokide gösterildiği gibi” ifadeler kullanılmak suretiyle krokiye atıfta bulunulmaz,
11. Teklif edilen sınır noktaları arazi üzerinde belirli olan noktalardan geçirilir. “Dumanlı Sırt”, “Altyazı Düzü”, “Kıraç Mevkii” gibi geniş bir alanı kapsayan mevkiler sınır noktası olarak gösterilemez,
12. Teklif edilen sınır çizgisi 442 sayılı Köy Kanunu ile 1580 sayılı Belediye Kanunu’nda belirtildiği gibi dere, tepe, yol, menfez, köprü, kuyu ve çeşme gibi sabit nokta ve yerlerden geçirilir,
13. Sınırların açık şekilde çizilmesi zorunludur. Bu sebeple “A” deresini takiben “X” tepesi denildiğinde sınırın, “A” deresinin hangi noktasından ayrılarak “X” tepesine ulaşacağı 1/25000 ölçekli pafta üzerindeki değişmez ve belirli noktalar yardımıyla açıklanır,
14. Sınır, devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan nehirler için talveg çizgisi şeklinde, göller için gölün iki yakasında belirlenen ve 1/25000 ölçekli paftada görülen değişmez ve belirli iki nokta arasındaki doğru hat biçiminde çizilir (22.3.1971 tarih ve 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu’nda belirlenen esaslar göz önünde bulundurulur),
15. Sınır çizgisini iki nokta arasında bir eğri şeklinde çizmek gerektiğinde bu bükülme ve kırılma noktaları araziye ve 1/25000 ölçekli paftaya göre ayrıca tarif edilir,
16. Anlaşmazlık konusu olan sınır, bir yayladan geçiyorsa, bu yayla ile sınır irtibatı ve faydalanma hakkı bulunan köylerle, sınır irtibatı olmadığı halde, eskiden beri bu yayladan faydalanan diğer köy yetkilileri de dinlenir,
17. Sınır anlaşmazlığı bulunan yerde devlet ormanı bulunuyorsa inceleme sırasında orman teşkilatından da eleman alınarak görüşlerinden faydalanılır. Ancak ormandan faydalanmayı A veya B köyüne bırakma şartı ile bir sınır teklifi yapılmaz.

Tablo 3. Sınır anlaşmazlıklarının çözülmesi usul ve esasları

SINIR ANLAŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜLMESİ USUL VE ESASLARI				
Anlaşmazlığın mahiyeti	Aynı bucak sınırları veya bucak olmayan birimlerde aynı ilçe içerisinde bulunan köyler arasında	- Aynı ilçe sınırları içerisinde köy ile belediyeler arasında - Aynı ilçe ile ait fakat aynı ilçeyle bağlı köyler arasında	- Aynı ilçeye ait olup aynı bucaklara bağlı köyler arasında - Aynı ilçe ile ait fakat aynı ilçeyle bağlı köyler arasında	Aynı illere bağlı köyler arasında
Uygulanan Kanunlar	442 sayılı Köy Kanunu - Sınır Anlaşmazlığı, Mülki Ayrılma ve Birleşme ile Köy Kurulması ve Kaldırılması Hakkında Yönetmelik	442 sayılı Köy Kanunu 1580 sayılı Belediye Kanunu - Sınır Anlaşmazlığı, Mülki Ayrılma ve Birleşme ile Köy Kurulması ve Kaldırılması Hakkında Yönetmelik	442 sayılı Köy Kanunu 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu - Sınır Anlaşmazlığı, Mülki Ayrılma ve Birleşme ile Köy Kurulması ve Kaldırılması Hakkında Yönetmelik	442 sayılı Köy Kanunu 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu - Sınır Anlaşmazlığı, Mülki Ayrılma ve Birleşme ile Köy Kurulması ve Kaldırılması Hakkında Yönetmelik
İspat Belgeleri	- İdari Sınır Kayıtları ve Krokileri - Mahkeme Kararları - İdare Kurulu Kararları - Kararnameler	- İdari Sınır Kayıtları ve Krokileri - Mahkeme Kararları - İdare Kurulu Kararları - Kararnameler	- İdari Sınır Kayıtları ve Krokileri - Mahkeme Kararları - İdare Kurulu Kararları - Kararnameler	- İdari Sınır Kayıtları ve Krokileri - Mahkeme Kararları - İdare Kurulu Kararları - Kararnameler
İşlem	- Anlaşmazlığın çıktığı köylerin ihtiyar heyetleri ilgili mülki amirin emriyle bir araya gelerek çözüm yolları ararlar, - Çözüm bulunamazsa ilçe idare kurulu yapacağı inceleme sonucu 6 ay içinde karar vererek sonucu taraflara tebliğ eder, - Bu şekilde yenilenen sınırlar 5 yıl süreyle değiştirilemez.	- Anlaşmazlığın çıktığı birimlerin ihtiyar heyeti ve belediye meclislerinin görüşü alınır, - İlçe idare kurulu sorunu inceler ve karar taraflara tebliğ edilir, - Belediye sınırlarının değişiminde 5 yıl şartı aranmaz.	- İl idaresi kurulu anlaşmazlığı inceler ve kararı il genel meclisine bildirir, - İl genel meclisi kararna vali görüşü eklenerek İçişleri bakanlığına gönderilir, - İçişleri Bakanlığı konuyu inceler ve kararını Cumhurbaşkanının onayına sunar, - Cumhurbaşkanının anlaşmazlık çözülür.	- Anlaşmazlık her iki ilin idare kurulunun kuracağı komisyon tarafından incelenir ve il idare kurullarınca karar verilir, - Bu kararlar her iki ilin il genel meclisince incelenip karara bağlandıktan sonra her iki ilin vali görüşleri de alınarak dosya İçişleri Bakanlığına sunulur, - İçişleri Bakanlığı konuyu inceler ve kararını Cumhurbaşkanının onayına sunar, - Cumhurbaşkanının anlaşmazlık çözülür.

2. YAPILAN ÇALIŞMALAR

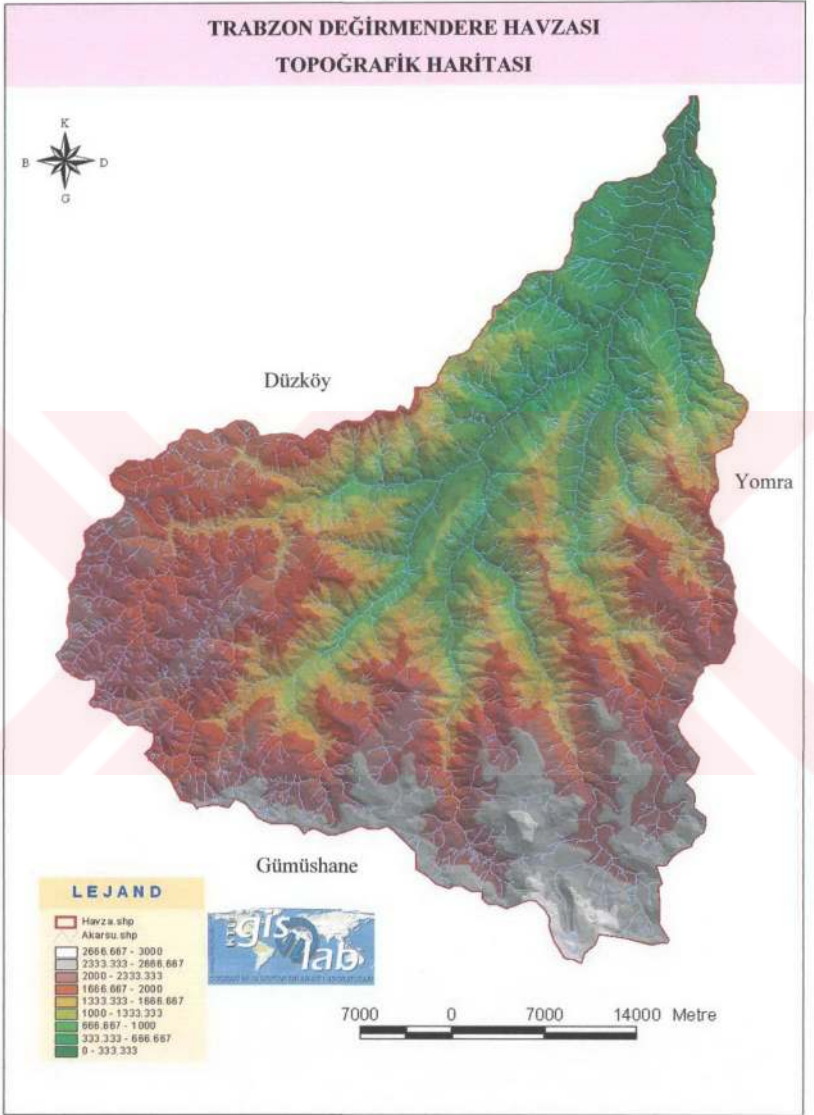
2.1. DEĞİRMENDERE HAVZASINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

2.1.1. Çalışma Alanının Tanıtılması

Çalışmaya konu olan Değirmendere havzası, Doğu Karadeniz dağlarının kuzeye bakan tarafında, toplam 1053 km² alana sahiptir. Bu alanın 116 km²'si Gümüşhane ili idari sınırları içinde kalmaktadır. Coğrafi koordinatlarla yaklaşık yeri; 39° 33' - 39° 45' (W) ve 40° 32' - 40° 54' (N)'dir. Havzada Trabzon ili idari sınırları içinde 2 ilçe (Merkez ve Maçka), 5 belde (Çağlayan, Akoluk, Çukurçayır, Esiroğlu, Şahinkaya) ve 73 köy yerleşimi bulunmaktadır. Bu 73 köy yerleşiminin 57'si Maçka sınırları içinde kalmaktadır. Ayrıca, Gümüşhane ili Çorak köyü, Torul ilçesi Zigana köyü, Düzköy Merkez, Düzköy Çayırbağı Beldesi ve Alazlı Köyü ile Yomra ilçesi Demirciler köyü kısmen havzaya girmektedirler.

Şekil 5. Landsat TM uydusunun Değirmendere Vadisine ait görüntüsü (URL-5, 2005).

Şekil 6. Degirmendere Havzasının ArcView 3D Analyst yazılımında oluşturulan üç boyutlu görünümü

2.1.2. Trabzon-Değirmendere Vadisi Çevre Düzenleme projesi (DEVAÇED)

Değirmendere vadisi, Doğu Karadeniz Bölgesini Doğu Anadolu Bölgesine oradan da Ermenistan ve İran'a bağlayan en önemli geçiş güzergahıdır. Bunun yanı sıra, Trabzon ilinin temiz su ihtiyacını karşılaması, bünyesinde bir çok sanayi tesisleri, yerleşim birimleri, sit alanları ve çeşitli doğal güzellikleri barındırması önemini artırmaktadır. Ancak tüm bu faktörlerin bir arada olması çeşitli problemlere yol açmaktadır. Sanayi tesisleri ve yerleşim birimlerinin ürettiği çevresel atıklar, temiz su kaynaklarını ve havzanın doğal yapısını tehdit etmektedir. Bu sebeple havzanın dokusunu bozmadan, planlı ve sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak için Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Trabzon Valiliği, 1998 yılında, *Trabzon - Değirmendere Vadisi Çevre Düzenleme Projesi*'ni başlatmıştır.

DEVAÇED Projesinin amacı şu şekilde özetlenmiştir:

“Çok amaçlı bir çevre düzenlemesi olarak, topyekün kırsal düzenleme esasına yönelik planlanan bu proje, Trabzon-Değirmendere vadisinin Maçka – Karadeniz arasında kalan 30 km'lik kısmını uygun göülen genişlikte ele alınarak ulaşım, temiz su ve atık su isale tesisleri yapımı, akarsu yatağı kullanımı, çevre, mülkiyet yapısı, imar ve yerleşme açısından incelenmesi ve yeniden düzenlenmesi, doğal güzelliklerin ve köprü, değirmen, çeşme vb.. tarihi yapıların korunması planlarının hazırlanması, böylece, çevre halkının doğal ortamdan sağlıklı bir şekilde yararlanmasını sağlayarak, olması gereken kamu yararını tesis etme amacına yöneliktir” (DEVAÇED, 2001).

DEVAÇED Projesinin gerekçesi ise şu şekilde ifade edilmiştir:

“Trabzon – Değirmendere Vadisinin varlığı, tarihi Trabzon kentinin kurulmasının esas sebebidir. Zira, Doğu Karadeniz Bölgesinin kıyı kesiminde bulunan bütün kentler, akarsuların denize kavuştukları yerlere yakın kurulmuştur. Bu tercihin yapılmasında, vadilerin iç kısımlara ulaşmadaki öneminin de rolü vardır. Değirmendere Vadisi de, yüzyıllar öncesinden beri İç Asya'dan Karadeniz'e uzanan tarihi İpek Yolu (Silk Road)'nun izlencesi olmuştur. Trabzon kenti ve köyleri sakinlerinin, ulaşım güzergahı olmasından başka, temiz su temini, iç su ürünleri avcılığı, mesire ve dinlenme yeri, değirmen işletmeleri gibi birçok alanda Değirmendere Vadisinden yararlandığı bilinmektedir. Değirmendere'nin bundan 30 yıl önce, bugünkü Fırtına Deresi benzeri temizlik ve doğal güzellikte olduğu bir gerçektir.

Günümüzde Değirmendere Vadisi ise, yer yer ıslah adı altında daraltılmış yatağıyla adeta bir katı ve sıvı atık kanalı görünümünü almıştır. Çevre sakinlerinin çöpleri ve atık suları dereye bırakılmaktadır. Diğer tarftan, dere yatağı, adeta bir şantiye görünümündedir. Her çeşit çevre kirleticisi atık bırakan üretim ve hizmet tesisleriyle, bozuk bir karayolu güzergahıyla, plansız ve korkusuz bir yapılaşma ile, kum, çakıl ve taş ocaklarıyla, vadi boyunca adeta istila edilmiştir. Üstelik bu vadiden, halen Trabzon kenti ve Üniversitenin “temiz su” adı verilen su ihtiyacı da karşılanmaktadır.

Bu proje,vadinin eski doğal güzelliğinde olmasa bile, daha temiz ve daha güzel, kamuya daha açık ve kamunun isteyerek yararlanıp gelecek nesillere bırakabileceği bir görünüm almasının mümkün olduğunu göstermek, kazanılması zor fakat kaybedilmesi çok kolay olan su ve toprağın muhafazasını sağlamak, yarınlara ve yabancılara gururla gösterebilecek bir tablo çizmek amacıyla hazırlanmıştır.

..Özet olarak, bu proje uygulandığı takdirde, çöplerden ve sıvı atıklardan arınmış temiz ve gerçekten ıslah edilmiş bir dere, yeşil bir çevre, standart bir otoyol, çamuru olmayan tali yollar, planlı yerleşim yerleri ve çok sayıda kamu dinlenme alanları ile, korunmuş tarım alanları ve yeşil alanlar oluşacaktır” (DEVAÇED, 2001).

Bu projeyle; Değirmendere Vadisinin fiziki, sosyo-ekonomik, arazi kullanımı, teknik altyapı, mülkiyet yapısı, yerleşim alanlarının dağılımı, bu bilgilere ait her türlü konumsal ve konumsal olamayan verilerin coğrafi veri tabanına aktarılması, gerekli analizlerin yapılması, bunun sonucu olarak havzaya ait bazı saptamaların ve tahminlerin yapılması, tüm bu bilgilerin ışığında havzanın yeniden planlanması amaçlanmaktadır.

Benzeri çalışmalar ülkemizin çeşitli bölgelerinde uygulanmaktadır. Bu projelerden birkaçını özetlersek;

- Yeşilirmak Havza Gelişim projesi: Projenin coğrafi alanı Amasya, Çorum, Samsun, Tokat ve Yozgat illerini kapsayan Yeşilirmak ve kollarının oluşturduğu havzadır,
- Konya Havzası Gelişim Projesi: Projenin coğrafi alanı, İç Anadolu’da Türkiye yüzölçümünün %7’sini oluşturan Konya kapalı havzasından ibarettir (URL-1, 2004),
- Terkos Gölü Havzasında Sürdürebilir Tarım ve Kalkınma Projesi (URL-6, 2004),
- Kelkit Havza Gelişim Projesi (URL-7, 2004),
- Anadolu Su Havzaları Rehabilitasyon projesi:Genel amaçları; Orta Anadolu ve Karadeniz Bölgelerindeki sürdürülebilir doğal kaynak yönetiminin ve katılımı

planlamanın sağlanması, doğal kaynaklara baskının azaltılması, çevreyle dost tarım ve ormancılık faaliyetlerinin benimsenmesi, kurumsal kapasitenin artırılması ile halkın bilinçlendirilmesi ve ayrıca AB'ne uyum sürecinde su ve besin yönetimi ile ilgili politikaların geliştirilmesidir. Buna ilaveten, projenin rehabilitasyon ve gelir artırıcı faaliyetleri ile bağlantılı olarak Kızılırmak ve Yeşilirmak havzalarında GEF tarafından desteklenen tarımsal kaynaklı kirliliğin belirlenmesi ile bu kirlilik sebebiyle oluşan olumsuz etkilerin ortadan kaldırılması ve azaltılması amaçlanmaktadır. Proje alanı; Samsun (sadece tarımsal kirlilik), Amasya (toplam 5 mikro havzada tarımsal kirlilik ve havza rehabilitasyonu), Tokat (toplam 5 mikro havzada tarımsal kirlilik ve havza rehabilitasyonu), Çorum (toplam 7 mikro havzada tarımsal kirlilik ve havza rehabilitasyonu), Sivas (toplam 6 mikro havzada rehabilitasyon), Kayseri (toplam 5 mikro havzada rehabilitasyon) olmak üzere Kızılırmak ve Yeşilirmak havzasında toplam 28 adet mikro havza (URL-8, 2004) vb.

Bu çalışma ile, DEVAÇED projesi alanını da kapsayan havzanın kadastral açıdan son durumu araştırılmış, havza bazında idari sınırların kadastro ile ilişkisi üzerinde durulmuştur. Bu bağlamda Değirmendere Havzasında özellikle mera, yaylak, kışlak ve ormanların kullanımından kaynaklanan, köyler arasında uyumsuzluklara sebep olan, idari sınır anlaşmazlıkları araştırılmıştır.

2.1.3. Çalışma Alanına Ait Havzada İdari Sınırlar ve Kadastro Çalışma Alanı Sınırlarının Tespitinden Doğan Sorunlar

Köy idari sınırları, Köy Kanununun yürürlüğe girdiği 1924 tarihinden sonra, aynı kanunun ilgili maddesinde belirtilen teknik esaslar doğrultusunda, her köyün ihtiyar meclisleri tarafından tespit edilmiş ve il idare kurullarınca tasdik edilmişlerdir. Ancak tespiti yapılan idari sınır kayıtlarının ve çizilen krokilerin pek çoğu, günümüzde uygulanabilirlikten uzaktır. Söz konusu kayıtlardaki aksaklıkları aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:

1. Köy idari sınırlarının geçtiği sabit sınırlar ayrıntılı bir şekilde belirtilmemiştir. İdari sınır kayıtlarında ve krokilerde çizilen sınırlar, eski tabirle cihetlendirme yoluyla tanımlandığı, ancak tanımlanan sabit noktalar (örneğin iki tepe) arasında

kilometrelerce mesafeler olduğu ve bu alanlarda hangi köyün idari sınırları içinde kaldığı bilinmeyen taşınmazların mevcut olduğu sıkça raslanmaktadır.

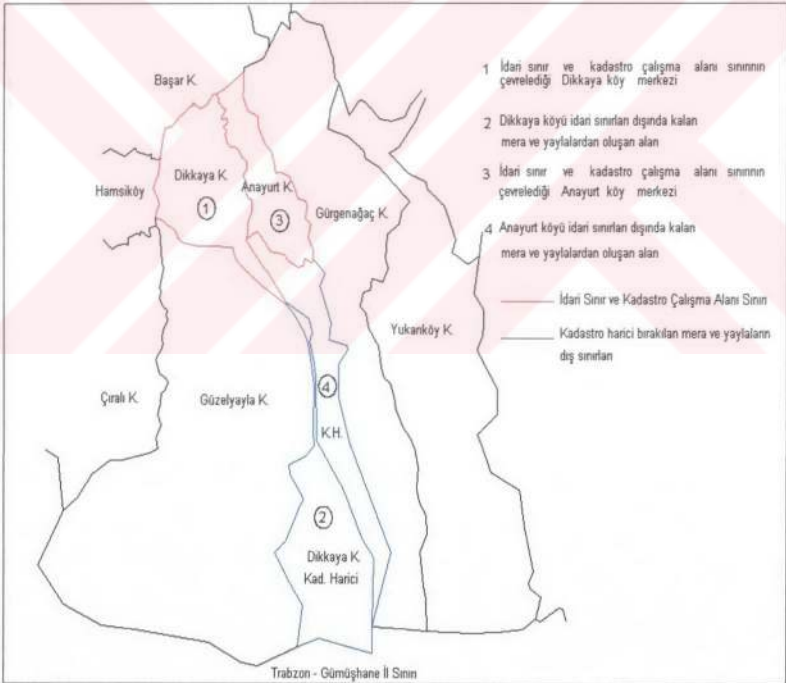
2. İdari sınır kayıtları kısmen Osmanlıca terimler içermektedir. Bu sebeple idari sınırlara ait bazı sabit noktalar bilirkişilerce bilinmemekte veya yanlış yorumlanmaktadır.
3. 1924 yılında yürürlüğe giren Köy Kanununa göre devletin hüküm ve tasarrufu altındaki alanlar, mera, yaylak, kışlak ve ormanlar, köylerin idari sınırları dışında bırakılmıştır. Ancak zamanla değişen koşullar ve artan nüfus ile bu alanların önemi daha da artmıştır. Mülki hudutları içinde orman, mera v.s. alanların bulunduğu köyler daha önceki bölümlerde de belirttiğimiz gibi önemli kazanımlar elde etmiştir. Bu durum idari sınırların önemini daha da artırmıştır. Bunun sonucu olarak idari sınır kayıtlarının hassasiyeti ve yeterliliği tartışılır duruma gelmiştir.
4. İdari sınır kayıtlarında belirtilen tepe, sırt, kayalık gibi sabit noktalar 1/25000 ölçekli haritaların değişik baskılarında farklı gösterildiği, bazen hiç gösterilmediği, zemin uygulaması sırasında bu durum bilirkişilerce istismar edildiği, birbirine komşu köylere ait bilirkişilerce bu tür sabit noktaların köyün çıkarları doğrultusunda farklı gösterildiği uygulamada yine sıkça rastlanan durumlardır. Araklı İlçesi Taşgeçit köyü ile Gümüşhane İli İncesu Köyleri arasındaki idari sınır problemi bu duruma örnek verilebilir. İlerleyen bölümlerde bu problem üzerinde ayrıntılı bir şekilde durulacaktır.

Yukarıda bahsi geçen aksaklıklar kadastro çalışmaları sırasında, çalışma alanı sınırı çevrilirken problem olmaktadır. Bilindiği gibi Kadastro Kanunu;” *Kadastro ekibi; kadastro çalışma alanı sınırlarının tespitinde il ve ilçelerin belediye sınırları ile köy sınırlarını dikkate alır. Bu sınırlar, mahalle, belediye, köy idari sınırları sayılmaz*” hükmünü içermektedir. Kadastro çalışma alanı sınırının çevrilmesindeki esas gaye, mükerrer kadastronun önüne geçmektir. Buna rağmen taraflar, çalışma alanı sınırını idari sınır gibi düşünmekte ve kendi taşınmazının sınırı gibi olaya önem vermektedir.

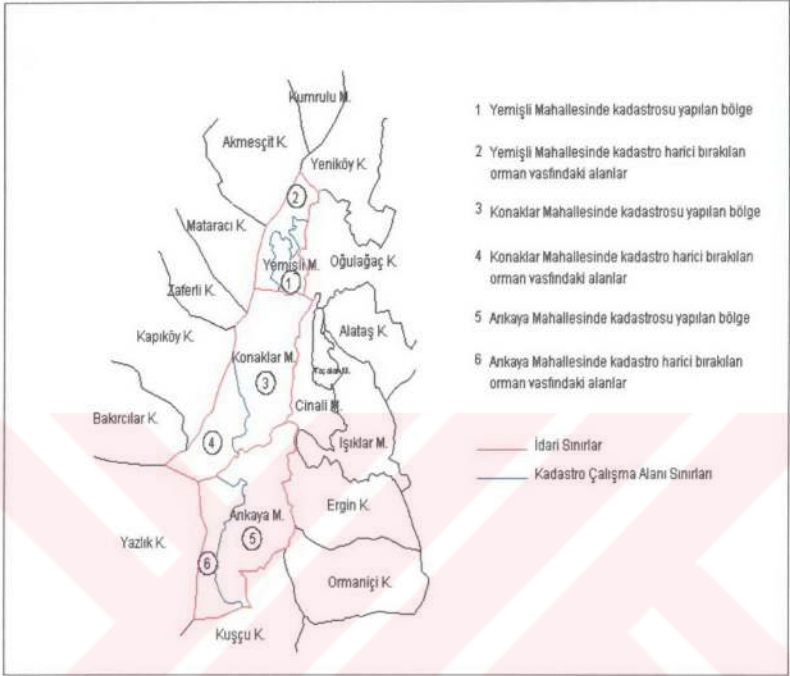
Köy Kanunundan kaynaklanan, idari sınırlar arasında boşluklar bulunması sebebiyle kadastro çalışma alanları arasında da, idari sınırlara uyulması sebebiyle kadastro harici alanlar bırakılmaktadır. Bunun en bariz örneği çalışma alanında Altındere, Dikkaya ve Anayurt köylerinde görülebilir. Bu köylerde yayla ve ormanlar idari sınırların dışında bırakılmıştır. Bu köylerin fiili olarak dış sınırları il sınırına dayandığından 5442 sayılı İl

İdaresi kanununa göre boşluk kalması adli ve idari kuruluşların sorumluluk alanını belirlemesi açısından sakıncalıdır.

Çalışma alanında idari sınır problemlerinin yanı sıra, ormanların tespitine ilişkin yaşanan problemler de mevcuttur. Yerleşim birimlerinin ve kültür arazilerinin ormanlarla iç içe olması, çeşitli sorunları beraberinde getirmiştir. Bu sorunlar; kadastro çalışma alanlarının idari sınırlar yerine sadece kültür arazilerini kapsayacak şekilde daraltılması sonucunu doğurmuştur. Bu şekilde yapılmış kadastro çalışmalarına Değirmendere Havzasında rastlamak mümkündür. Buna göre havzaya ait Şahinkaya Beldesinde, Konaklar, Yemişli ve Ankaya mahallelerinde ormanlar dışarıda bırakılacak şekilde çalışma alanı sınırı çevrilmiş ve kadastro çalışmaları sonuçlandırılmıştır.

Şekil 7. Maçka İlçesi, Dikkaya ve Anayurt Köyleri idari sınırları ve kadastro çalışma alanı sınırları

Şekil 8. Maçka İlçesi, Şahinkaya Beldesi, Konaklar, Arıkaya, Yemişli Mahalleleri idari sınırları ve kadastro çalışma alanı sınırları

2.1.4. Havzanın Kadastro Durumu

Havzanın kadastro yerleşim sayısı itibarıyla %70 oranında tamamlanmıştır. Ancak alan bazında tamamlanma oranı %46 seviyesinde kalmıştır (Tablo 4). Bunun en büyük sebebi; kırsal kesimde büyük mera, yayla ve orman potansiyeline sahip yerleşim birimlerinin kadastro henüz yapılmamış olması, kadastro yapılan bazı köylerde de gerek idari sınır, gerekse orman kaynaklı problemlerden dolayı, mera, yaylak, kışlak ve orman gibi arazilerin, çalışma alanının dışına çıkarılması, dolayısıyla kadastro harici bırakılması gösterilebilir. Ancak TKGM'nün başlatmış olduğu ihale yoluyla kadastro özel sektöre yaptırılması çalışması kapsamında 2005 yılında Maçka'da toplam 16 köy

programa alınmıştır. Programa alınan bu köylerin kadastro bir yıl içinde tamamlanması durumunda havzaya ait kadastro bitirilme oranı %86 seviyelerine çıkacaktır.

Tablo 4. Havza bazında kadastral sonuçlar

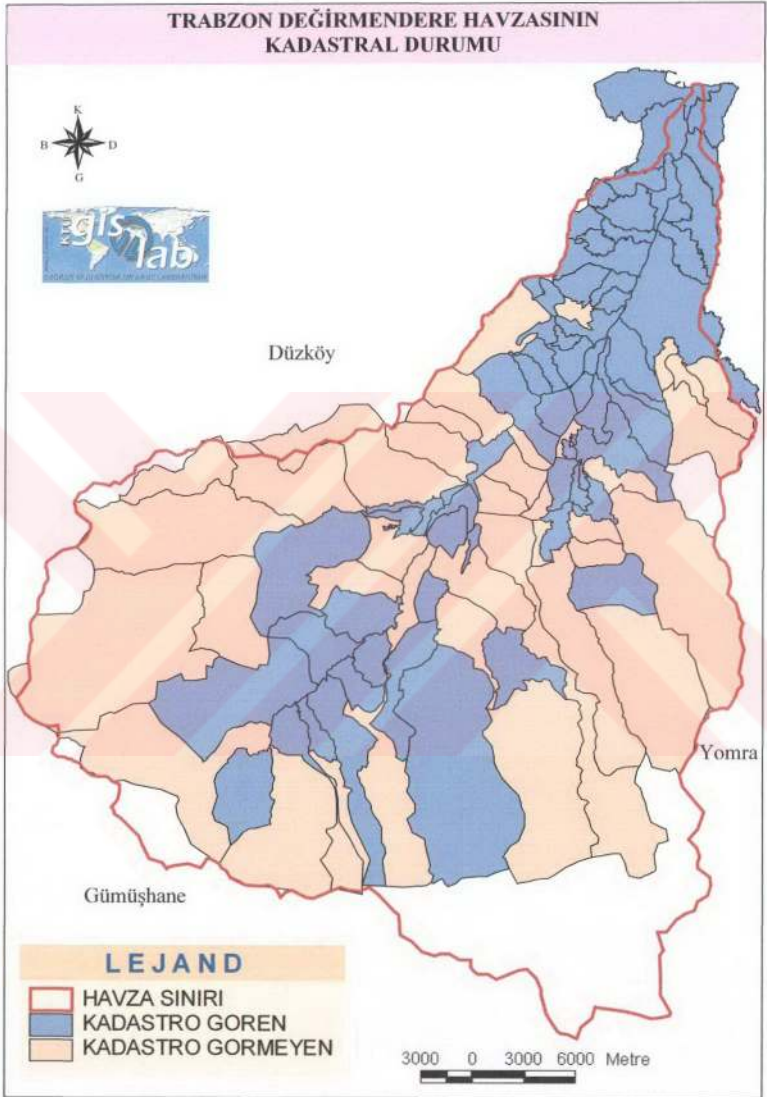
Yerleşim Sayısı	Havzanın Toplam Alanı (ha)	Kadastro Biten Yerleşimlerin		Kadastro Bitirilme Oranı (%)	
		Sayı	Alan (ha)	Sayı	Alan
100	105327	70	48941	70	46

Değirmendere havzasında kadastral duruma ait sayısal veri girişi sonuçlarına göre %57 oranında veri girişi tamamlanmıştır (Tablo 5). Bölgede kadastro çalışmalarının çok eski tarihlere dayanması dolayısıyla kullanılan yöntemlerin eski oluşu, sayısallaştırma işleminden beklenen sonucu sekteye uğratmıştır. Ek Tablo 1 ve devamı tablolarda görüldüğü gibi kadastro biten 70 adet yerleşim biriminin 39'u klasik yöntemlerle yapılmıştır. Ayrıca Maçka ilçesinde merkeze ait 4 mahallenin kadastrounda lokal koordinat sistemi kullanılmıştır. Bu mahallelerde ilaveten ortak sisteme dönüşüm çalışması gerekmektedir.

Tablo 5. Havza bazında kadastral duruma ait sayısal veri girişi sonuçları

Yerleşim Sayısı	Kadastro Biten Yerleşim Sayısı	Sayısal Veri Girişi Tamamlanan Yerleşim Sayısı	Oran (%)
100	70	40	57

Trabzon merkeze bağlı köylerden, Değirmendere havzası dahilinde Bulak ve Subaşı köylerinde yenileme işlemleri tamamlanmıştır. Kamışlı köyünde ise yenileme çalışması planlanmaktadır. Merkez köylerden Armutlu köyünde kadastro çalışmalarına başlanmış ancak ormandan kaynaklanan problemlerden dolayı çalışmadan vazgeçilmiştir. Halen Trabzon'a ait merkez köylerden Kozluca, Sevimli, Armutlu, Özbirlik'te halkın ormandan kaynaklanan genel problemleri yüzünden kadastro yapılamamaktadır.

Şekil 9. Değirmendere Havzası'nın kadastral durum haritası

2.1.5. Coşandere - Altındere Köyleri İdari Sınır Probleminin İrdelenmesi

Coşandere ve Altındere Köyleri sahip oldukları doğal güzellikler açısından Değirmendere Havzasındaki en önemli yerleşim birimlerindendir. Sumela Manastırı ve bu tarihi yapının koruma altına alındığı I., II. ve III. Derece doğal sit alanları, yaylalar, zengin mera alanları ve ormanlar, söz konusu köylerin bünyesinde yer almaktadır. Her iki köyün alanı niza konusu olan orman ve yaylalar da dahil olmak üzere toplam 6429 ha'dır. Bu alanın 4098 ha'lık kısmı orman, mera, yayla ve sit alanlarından oluşmaktadır. Ancak her iki köy arasında niza konusu olan bu alanlar hiçbir köyün idari sınırları içinde kalmamakla beraber, fiili olarak bu köyler tarafından kullanımı söz konusudur. Coşandere ve Altındere köylerinin sınırları Maçka ilçe merkezinin 3-4 km güneyinden başlayıp, Meryemana deresi boyunca yaklaşık 20 km uzanarak Gümüşhane İl Sınırına dayanmaktadır.

Coşandere ve Altındere Köyleri arasında yaşanan idari sınır probleminin geçmişi 1958'li yıllara dayanmaktadır. Bu problem, idari sınır anlaşmazlıklarına iyi bir örnek teşkil ettiğinden ve Değirmendere Havzasında bilinen en büyük mülkiyet ve sınır anlaşmazlığı problemi olduğundan, ayrıntılı bir şekilde mercek altına alınmıştır. Bu amaçla; Maçka Tapu Sicil Müdürlüğünden bu bölgeye ait idari sınır kayıtları, Maçka Kadastro Müdürlüğünden yapılan kadastro çalışmalarına ait çalışma alanı krokileri, tutanakları ve mahkeme kararları, doğal sit alanları sınırları, Maçka Kaymakamlığından İlçe İdare Kurulu'nun almış olduğu kararlar, Trabzon Tarım İl Müdürlüğünden mera tahsis kararları tedarik edilerek incelenmiş, taraflara konu hakkındaki görüşleri sorulmuştur. Buna göre yaşanan yasal süreç aşağıdaki şekilde gerçekleşmiştir:

Coşandere ve Altındere Köyleri daha önce bir köy olup kayıtlarda Kospityos köyü olarak geçmektedir. Kospityos Köyünün Aralık 1928 yılına ait sınır krokisi ve hudutnamesi Maçka Tapu Sicil Müdürlüğü arşivinde mevcuttur (Ek Tablo 2,3,4). Bu belgelerden Kospityos köyünün idari sınırlarının güneyde Meryemana Ormanlarına kadar uzanacak şekilde tespit edildiği, bu noktadan itibaren Gümüşhane İl Sınırına kadar olan mesafede bulunan orman, mera, yayla ve sit alanlarının ise idari sınırların dışında bırakıldığı anlaşılmaktadır (Şekil 10).

Kospityos Köyü İçişleri Bakanlığının almış olduğu kararla Coşandere ismini almıştır (2.7.1958). Bu isim değişikliğinin hemen ardından 27.11.1958 tarihinde Coşandere Köy Merkezi kuzeyde kalmak üzere, Altındere Köyü bu köyden ayrılmıştır. Bu durum,

Coşandere Köyü ile, orman, sit alanları, mera ve yaylalardan oluşan nizalı alan arasındaki coğrafi irtibatın kesilmesi sonucunu doğurmuştur.

Bu tarihten sonra Maçka İlçe İdare Kurulu yapmış olduğu bir çalışmayla, 1958 yılında her iki köy ayrılırken çizilen sınırları, 03.10.1985 tarih, 944 nolu kararı ile güncelleyerek onaylamıştır. Ancak Coşandere Köyü Muhtarlığı için bu karar yeterli sayılmayıp mülki sınırları dışında kalan orman, mera ve yaylaları idari sınırlarına katmak için, İlçe İdare Kuruluna müracaatta bulunmuştur (27.07.1987). İlçe İdare Kurulu sınırın genişletilmesi yönünde olumlu karar vermiştir (24.09.1987 tarih, 1110 sayı). Bunun üzerine Altındere Köyü Muhtarlığı, Maçka Kaymakamlığı aleyhine Trabzon İdare Mahkemesine dava açarak kararı iptal ettirmiştir (1987/999 E., 1988/801 K.). Trabzon İdare Mahkemesi kararda iptal gerekçeleri olarak şu ifadelerle yer vermiştir:

“...Dava Coşandere ve Altındere köylerinin sınırları dışında kalan yayla ve meraların Coşandere Köyünün idari sınırları içerisine alınmasına ilişkin ilçe idare kurulunun 24.9.1987 tarih ve 10 sayılı kararının, davanın özeti bölümünde belirtilen nedenlerle iptali istemiyle açılmıştır.

442 sayılı Köy Kanunun 4. maddesi 1. fıkrasıyla; “eskidenberi bir köyün sayılan bütün tarla, bağ, bahçe, çayır, zeytinlik, palamutluk, baltalık ve otlakların sınır içinde kalacağı, 6. fıkrasında ise; bir köyün sınırı mutlaka diğer köyün sınırıyla birleşmesinin zorunlu olmadığı, iki köyün sınırları arasında eskiden beri hiçbir köyün malı sayılmayan boş arazi, dağlar, ormanlar, yaylaklar varsa bunlar gene sınırın dışında bırakılacağı” hükmü yer almıştır.

Aynı yasanın 5. maddesinde; “iki köy arasındaki nizalı sınırların çizilmesi için hükümetin emriyle iki köy ihtiyariyesi bir araya toplanarak için kendi aralarında düzeltilmesi için çalışılır. Gene uzlaşamadıkları halde idare meclisi tetkikat ve tahkikat yaparak altı ay içinde doğrudan doğruya sınırı çizer ve bu kat’i olur. Beş sene müddetle değiştirilemez. Bir köy sınırı bu kanun mucibince çizildikten beş sene sonra hasıl olacak lüzum ve ihtiyaç üzerine ihtiyar meclisi sınırın büyütülüp veya küçültülmesi için müracaatta bulunabilir. Şayet bu sınırın büyütülmesi veya küçültülmesi başka bir köye dokunmuyorsa vilayet ve kaza idare meclisleri kararı ile sınır tahsis olunacağı”, 6. madde de ise; “birkaç köy arasında müşterek olan sıvat, sulak ve pınar, mera, baltalık, yaylak gibi yerler eğer bir köy sınırı içinde kalıyorsa o köyün malı olmakla beraber diğer köylerde eskisi gibi istifade ederler. Bu gibi müşterek yerler hiçbir köy sınırı içinde kalmıyorsa

buralardan istifade eden köylerin müştereken malı olup her köyün sınır kağıdında bu hakları yazılır ve müştereken koruyup eskisi gibi istifade ederler” hükmüne yer vermiştir.

Dava ve işlem dosyasının incelenmesinden, davacı Altındere Köyü, Coşandere Köyünün bir mahallesi iken 1958 yılında her iki köyün sınırlarının tespit edildiği, köylerin sınırlarını gösteren haritalar üzerinde gösterildiği her iki köy sakinleri tarafından kullanılan ormanlık alan, mera ve yaylalar köylerin mülki sınırları dışında bırakıldığı, 3.10.1985 gün ve 944 sayılı İlçe İdare Kurulu Kararıyla iki köyün sınırlarının, 1958’de belirlenen uygun olarak yeniden belirlendiği, Coşandere Köyü Muhtarlığının 27.7.1987 tarihli başvurusu üzerine de İvayda, Yeniyayla, İspandanoz, Çevlik, Hacıosman, Karaağaç, Küçükyurt, Konuka, Eşkaya, Furnoba, Mazuklu-Dereyaylası, Papazyurdu, Çalışkı, Yeniköy ve Kirazlık yaylalarının Coşandere Köyünün kullanımına bırakıldığı ve hudutlarının belirlenerek köy krokisinin bu duruma göre düzeltilmesine karar verildiği görülmekte olup, bu durumda, yapılan işlem sonucu coğrafi konuma ters düşen sınır çizimiyle Coşandere Köyü sınırlarının genişletildiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda iki köy arasındaki sınırın belirlenmesine ilişkin işlem 1985 yılında yapıldığına göre, aradan beş yıl geçmeden, sonucu itibarıyla iki köy arasında sınır değişikliğine yol açan yeni bir işlemle Coşandere Köyü sınırları dışında kalan ve her iki köy tarafından uzun yıllardan beri müştereken kullanılan yerlerin, köylerin coğrafi durumuna ve gerçeğe ters düşen bir uygulamayla bu köyün (Coşandere) sınırları içerisine alınmasında ve yukarıda anılan yaylaların kullanımı hakkının bu köye bırakılmasında yasal isabet görülmemiştir.

Öte yandan, davalı idarece, adı geçen yaylaların kullanım hakkının Coşandere köyüne bırakılmasına ve bu hususun sınır krokisine işlenmesiyle bu köyün sınırlarının genişletilmesine gerekçe olarak köylerin iktisadi, içtimai, coğrafi ve demografik durumuna ilişkin bir inceleme ve araştırma yapılmadığı anlaşılmaktadır.

Ayrıca, dava konusu işlemin uygulanmasının, (kroki ve haritalarda görüleceği üzere) köylerin coğrafi konumu ve yerleşimi göz önüne alındığında her iki köy arasında birtakım problemlere ve sürtüşmelere yol açacağı da kaçınılmazdır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu işlemin iptaline oybirliğiyle karar verildi...”

Mahkeme kararının alınmasından iki yıl sonra Coşandere Köyünde kadastro çalışmalarına başlanmıştır (24.09.1990). Ancak çalışma alanı sınırı çevrilmesi sırasında tüm evraklar kaldırıldığından kadastro çalışması durdurulmuştur (17.12.1990). Aynı köyde kadastro çalışmalarına 03.08.1990 tarihinde tekrar başlanmıştır. Bu amaçla ilk olarak

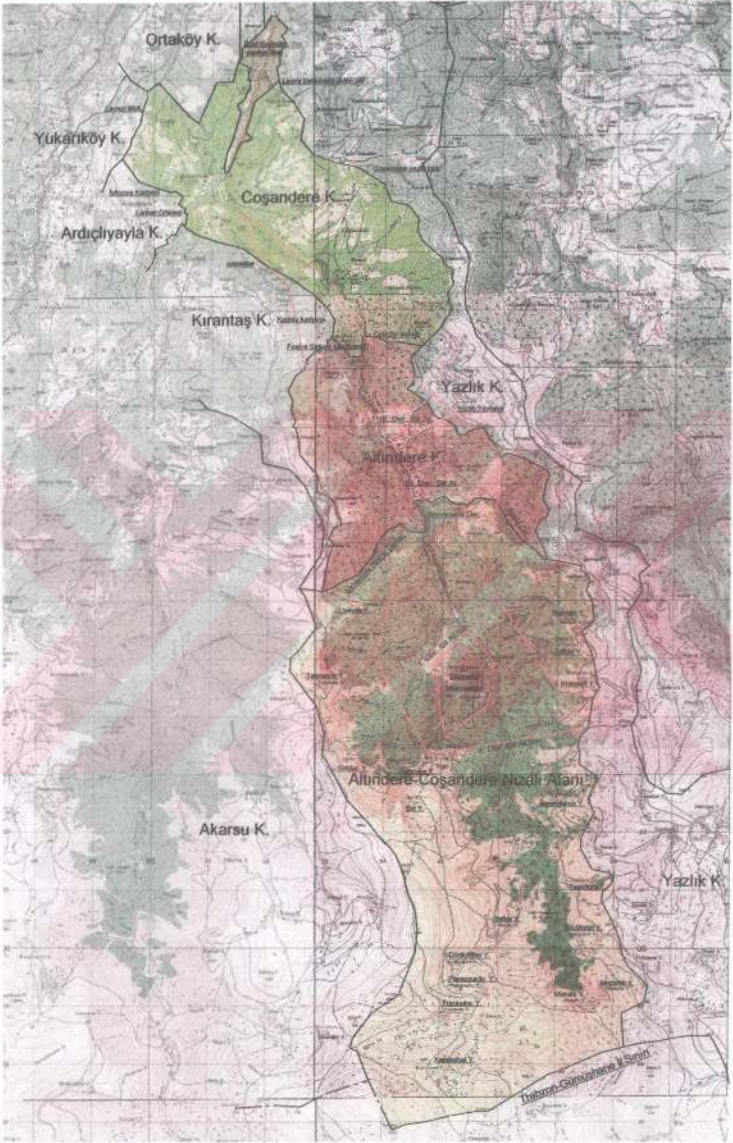
Çalışma alanı sınır krokisi tamamlanarak tebligatı sınır köylere yapılmıştır (12.11.1992). Çalışma alanı sınır krokisi ve tutanaklarından, yapılan çalışmanın idari sınırlara uyacak şekilde gerçekleştirildiği görülmektedir. Ancak çevrilen bu sınıra Coşandere ve Altındere Köyü Muhtarlıkları Maçka Kadastro Müdürlüğü nezdinde, süresi içinde itirazda bulunmuşlardır. Maçka Kadastro Müdürlüğü yapılan her iki itirazı da reddederek teknisyenler tarafından çevrilen sınırın aynen kalmasına karar vermiş ve bu durumu ilgili köy muhtarlıklarına tebligatla bildirmiştir (01.09.1992). Coşandere Köyü Muhtarlığı Maçka Kadastro Müdürlüğünün verdiği karara karşı, süresi içinde kadastro mahkemesinde dava açarak itirazda bulunmuştur (07.09.1992). Kadastro mahkemesi söz konusu itirazı reddederek kadastro müdürlüğünün çevirdiği sınıra aynen uymuştur (21.09.1992 tarih, 1992/17 K.). Ancak, Coşandere Köyü Muhtarlığının orman, mera ve yaylaklardan oluşan nızalı alanda ek bir kadastro çalışma alanı sınırı çevrilmesi talebi sebebiyle, bu köydeki kadastro çalışmaları sekteye uğramış ve sonuç olarak ikinci kez çalışmalar durdurulmuştur.

Altındere Köyünde alışma alanı sınırı 01.12.2003 tarihinde kesinleşerek bu köye ait kadastro çalışmaları tamamlanmıştır. Coşandere Köyünde ise sadece çalışma alanı sınırı kesinleştirilmiştir. Ancak söz konusu köyün 90 ha'lık bir bölgesinde özel kadastro yapılmıştır. Orman, mera ve yayladan oluşan nızalı saha idari sınır kayıtlarına uyulması sebebiyle her iki köyün çalışma alanı sınırlarının dışında kalmıştır.

Çalışma alanı sınırı dışında kalan nızalı sahanın orman kısmında, orman tahdit komisyonlarınca herhangi bir işlem yapılmamıştır. Her iki köyün müşterek kullanımında kalan mera ve yaylalarda ise, 4753 sayılı yasaya göre üretilen harita ve teknik belgeler ile 06.11.1958 tarih ve 109 karar no'lu mera ve yayla tahsis kararlarının varlığı söz konusudur. Bu kararlara göre mera ve yaylalar, eskiden tek köy olan Coşandere (Kospityos) köyüne tahsis edilmiştir. Bunun yanında bu yaylaklara yerleşen komşu köylere ait ailelere de yer verilmiştir.

Sonuç olarak bugün itibarıyla gelinen noktada; Coşandere Köyü 2005 yılı programına göre ihaleli kadastro kapsamına alınmıştır. Kadastro alışma alanı sınırı dışında bırakılan mera ve yaylalarda ise mera tahdit komisyonunca sınırlandırma (tahdit) alışmalarına devam edilmektedir. Ancak herhangi bir harita üretilmemiştir.

Orman ve mera kadastrounun tamamlanmasıyla her iki köy arasında çekişme konusu olan sahada mülkiyet problemleri çözülecektir. Ancak idari yönden hangi yerleşim birimine bağlanacağı idari kurumlar tarafından verilecek bir karardır.

Şekil 10. Coşandere – Altındere Köyleri idari sınır haritası

2.2. TRABZON İLİ ARAKLI İLÇESİ TAŞGEÇİT KÖYÜ – GÜMÜŞHANE İLİ MERKEZ İNCESU KÖYLERİ İDARİ SINIR PROBLEMİNİN İRDELENMESİ

İdari sınır problemlerinin en ilgi çekici örneklerinden biri de, Araklı İlçesi Taşgeçit Köyü ile Gümüşhane İli merkez İncesu Köyleri arasında, geçmiş 1970’li yıllarda başlayan ve uzun yıllar süren hukuk mücadelesidir.

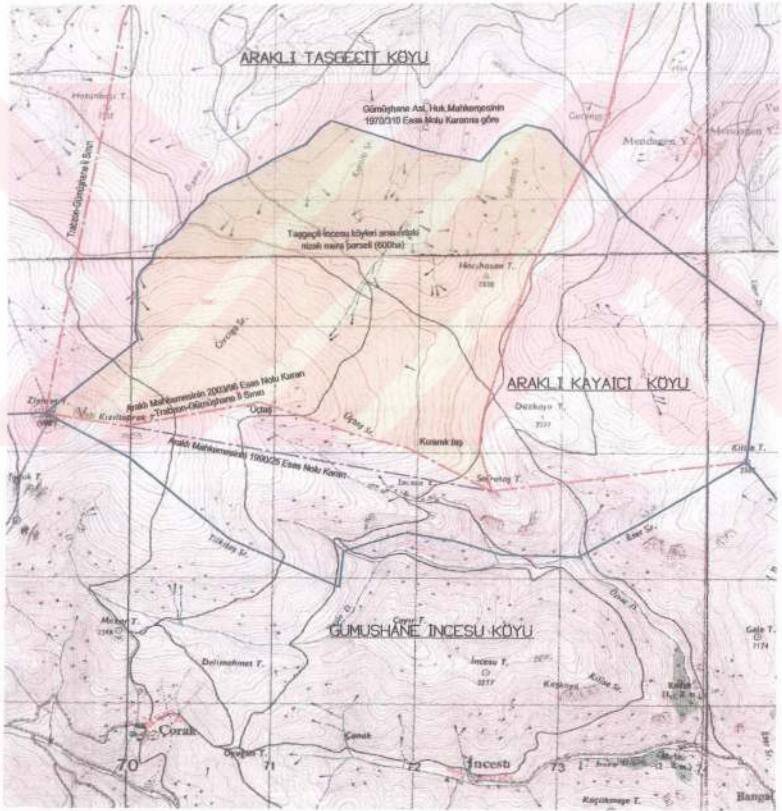
İlk olarak Gümüşhane Asliye Hukuk Mahkemesi, İncesu köyünün açmış olduğu davaya göre, Şekil 11’de haritada görüldüğü gibi mavi çizgi ile çevrili, yayla vasfındaki taşınmazın İncesu Köyüne ait olduğu sonucuna varıp, söz konusu yaylanın sarı renk ile gösterilen 600 ha’lık kısmını kullanan ve Arsin İlçesi Fındıklı Köyünden olan 16 kişinin müdahalelerinin men’ine karar vermiştir. Buna göre İncesu Köyünün Taşgeçit köyü ile olan sınırı, idari sınır kayıtlarına göre sırasıyla Ziyaret Tepesi, Sofrataşı ve Kilise Tepe olarak geçen sabit noktalar bilirkişilerce mahkeme heyetine gösterilerek Şekil 11’deki haritada mavi çizgi ile belirtildiği gibi çevrilmiştir. Mahkeme söz konusu bu çalışmaya göre, 1970/310 esas no’lu davayı karara bağlamış ve dosya kesinleşmiştir.

İkinci bir karar Araklı ilçesi Taşgeçit Köyünün açmış olduğu, el atmanın ve hudut tecavüzünün önlenmesi davasıyla karşımıza çıkmaktadır. Buna göre, Araklı Asliye Hukuk Mahkemesi 1990/25 esas no’lu dosyasında Taşgeçit köyünün batı ve güney sınırını tespit etmiştir. Bu dosyada idari sınır kayıtlarının yanı sıra, 1952 tarihli tapu kayıtlarından da yararlanılmıştır. Bilirkişilerin beyanına göre Taşgeçit –İncesu sınırı Kızıltoprak tepesinden sofrataş tepesine düz bir hat ile birleştirilmiştir. Bunun sonucu olarak İncesu yaylası yerleşim alanının bir kısmı Taşgeçit köyünde kalmıştır. Söz konusu dosya, davacı Taşgeçit Köyünün men’i müdahale talebinin kabulüne karar verilerek 1991/15 karar no ile kesinleşmiştir.

Son olarak Taşgeçit Köyü Muhtarlığı, 2003 yılında açmış olduğu davayla, Dumanlı Köyü Muhtarlığının söz konusu nızalı alanda yapmış olduğu yol çalışmasının durdurulması talebinde bulunmuştur. Buna göre yapılan keşif ve verilen karara göre Taşgeçit – İncesu Köyleri arasındaki sınır sırasıyla Ziyaret Tepesi, Kızıltoprak Tepesi, Üçtaş, Kızanıktaş ve Sofrataş olarak son kez tespit edilmiştir. Söz konusu 2003/96 esas no’lu dosya hakkında karar verilmiş olup temyiz aşamasındadır.

Görüldüğü üzere aynı yere ait, idari sınırın yanlış tespit edilmesinden kaynaklanan 3 farklı mahkeme kararı söz konusudur. Bu kararlardan ilki 1970 yılında Gümüşhane Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından verilirken diğer iki karar 1991 ve 2003 yıllarında Araklı

Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından verilmiştir. Kararların birbiriyle çelişmesinin en büyük sebebi, Sofrataş tepesinin her keşifte farklı yerde gösterilmesidir. Şekil 11'de sunulan 1/25000 ölçekli harita 1984 yılında üretilmiştir. Bu tarihten önce üretilen haritalarda sofrataş tepesi bulunmamakla beraber sadece sofrataş sırtları geçmektedir. Dolayısıyla 1970 yılında verilen karara göre sınır sofrataş sırtlarından geçirilmiştir. 1991 ve 2003 yıllarında verilen kararlarda sofrataş tepesi sabit nokta olarak alınmıştır. Ancak söz konusu tepe halen bilirkişilerce tam olarak gösterilememekte ve istismara konu edilmektedir.

Şekil 11. Araklı İlçesi Taşgeçit Köyü – Gümüşhane İli İncesu Köyü idari sınır haritası

3. BULGULAR VE TARTIŞMA

Tez çalışmasında genel olarak; idari sınır problemlerinin boyutu, kadaströ çalışmalarına olan etkisi, yol açtığı mülkiyet sorunları ve havza bazında yapılan planlamalarda dikkate alınması gerektiği üzerinde durulmuş, gerek Değirmendere havzasındaki yerleşimlerde ve gerekse diğer yerleşim birimlerinde yapılan teknik çalışmalar ve araştırmalar ile konu desteklenmiştir.

Yapılan çalışmalar sonucu Değirmendere havzasının üç boyutlu modeli elde edilmiş ve bu model üzerine havza sınırları, kadaströ görmeyen yerlere ait idari sınırlar, kadaströ gören bölgelerde kadaströ çalışma alanı sınırları eklenmiştir. Buna göre, çalışma alanı olarak seçilen Değirmendere havzasında Şahinkaya beldesine bağlı 3 mahallede (Arıkaya, Konaklar, Yemişli) kadaströ çalışma alanı sınırı ormandan kaynaklanan problemlerden dolayı sınırlı tutulmuş, ormanlar kadaströ harici bırakılmıştır. Dikkaya ve Anayurt köylerinde mera ve yaylaklar idari sınırların dışında bırakıldığından, kadaströ çalışmalarında da idari sınırlara uyulması sebebiyle bu alanlar kadaströ harici bırakılmıştır. Coşandere ve Altındere köylerinde ise her iki köyün mülki ayrılmaya maruz kalması sebebiyle, daha önce ortak kullandıkları ve idari sınırların dışında bırakılmış mera, yayla ve ormanlardan oluşan alanların paylaşılabilmesi problemi mevcuttur.

Ayrıca havza sınırları içinde kalan fakat idari yönden Gümüşhane'ye bağlı, deniz seviyesinden ortalama 2000 m ile 3000 m arasında yüksekliğe sahip yaklaşık 27 civarında yayla yerleşimi tespit edilmiştir. Söz konusu yaylaklar konum itibarıyla Değirmendere'nin membaşı konumundadırlar. Yapılan gözlemlerden bu yaylaklardaki yerleşimlerin büyük oranda Trabzon nüfusuna kayıtlı kişilerden oluştuğu görülmektedir. İdari yönden bu yayla yerleşimlerinin Gümüşhane'ye bağlı olması sebebiyle burada yaşayan insanların genel ve hukuki ihtiyaçlarını karşılamada bazı sıkıntılar yaşadıkları bilinmektedir.

Tablo 6. Değirmendere havzasında kalan ve Gümüşhane il sınırları içerisinde olup, Trabzon ili sakinlerine tahsis edilmiş yaylaklar

Yayla Adı	Bağlı Olduğu İlçe	Tahsis Edildiği Köy / Köyler	Hane Sayısı	Yüzölçümü (ha)
Deveboynu	Yağlıdere	Bulak (Zafanos)	35	500
Derinirmak	Yağlıdere	Kireçhane, Düzalan (Y.Mesarya)	14	350
		Kireçhane, Tos	1	
		Kireçhane, Gölçayır (Divranos)	1	
Sıçanyurt	Yağlıdere	Bostancı (Hostimasya)	22	330
		Bulak (Zafanos)	2	
Taşkesen	Yağlıdere	Yomra, İkisu (K.Samaroksa)	2	400
		Yalınca (Komera)	6	
Mandagöl	Yağlıdere	Kireçhane, Y.Mesarya (Düzalan)	21	420
		Çağlayan, Gözalan (Mundayeni)	4	
		Çağlayan, Aydınli (Mandagüzel)	2	
		Maçka, Mataracı (İlaksa)	2	
		Yeşilbük (Nefsi Kilat)	1	
Camiboğazı	Yağlıdere	Kireçhane, Bengisu (Kisarna)	8	150
		Kireçhane, Uğurlu (Arkaliya)	2	
		Kireçhane, Karakaya (K. Şümerya)	1	
		Yomra, Şana	1	
		Düzköy, Yolbaşı (Haraga)	1	
		Bulak (Zafanos)	1	
Yeni Yayla	Yağlıdere	Bostancı (Hostimosya)	14	420
Cinlihanlar	Yağlıdere	Kireçhane, Gölçayır (Divranos)	2	300
		Kireçhane, Tos	1	
		Kireçhane, Gözalan (Mandayeni)	1	
		Çimenli (Hosmeşalos)	2	
		Kavala	4	
Parti Yayla	Yağlıdere	Akyazı (Suga)	4	330
		Beşirli (Holamana)	2	

Tablo 6'nın devamı

Yayla Adı	Bağlı Olduğu İlçe	Tahsis Edildiği Köy / Köyler	Hane Sayısı	Yüzölçümü (ha)
Parti Yayla	Yağlıdere	Dolaylı (Zanbur)	2	330
Y. Sağanerem	Yağlıdere	Kireçhane, Tos	7	300
		Kireçhane, Karlık	2	
		Kireçhane, Nefsi Karlık	1	
		Kireçhane, Gölçayır (Divranos)	1	
		Maçka, Öğütlü (Uryeni)	1	
		Çağlayan, Sevimli (Kongol)	1	
Mizit	Yağlıdere	Kavala	3	450
		Yalıncağ (Komera)	13	
Acısu	Yağlıdere	Bostancı (Hostimasya)	22	400
		Kavala	1	
A. Sağanerem	Yağlıdere	Akoluk (Anifa)	17	350
		Derecik, Akçaköy (İle)	1	
		Kireçhane, Karlık	1	
Bezaş		Maçka, Sevinç (Soldoy)	16	330
Kırlavu	Çorak	Bulak (Zafanos)	35	287
Karahava	Çorak	Kireçhane, Akkaya (K. Hozemya)	6	587
		Kireçhane, Karakaya (K. Şumerya)	1	
		Beşirli (Holamana)	1	
		Dereli (Zangarya)	1	
		Gündoğdu (Moda)	1	
		Yeşilyurt (B. Samaruksa)	1	
Kasapoğlu	Çorak	Yomra, Kaşüstü (Kuhla)	38	565
		Yomra, Özdil (Uzmesehor)	6	
Marandoğlu	Çorak	Kavala	23	300
		Dolaylı (Zanbur)	3	
		Kohali	1	

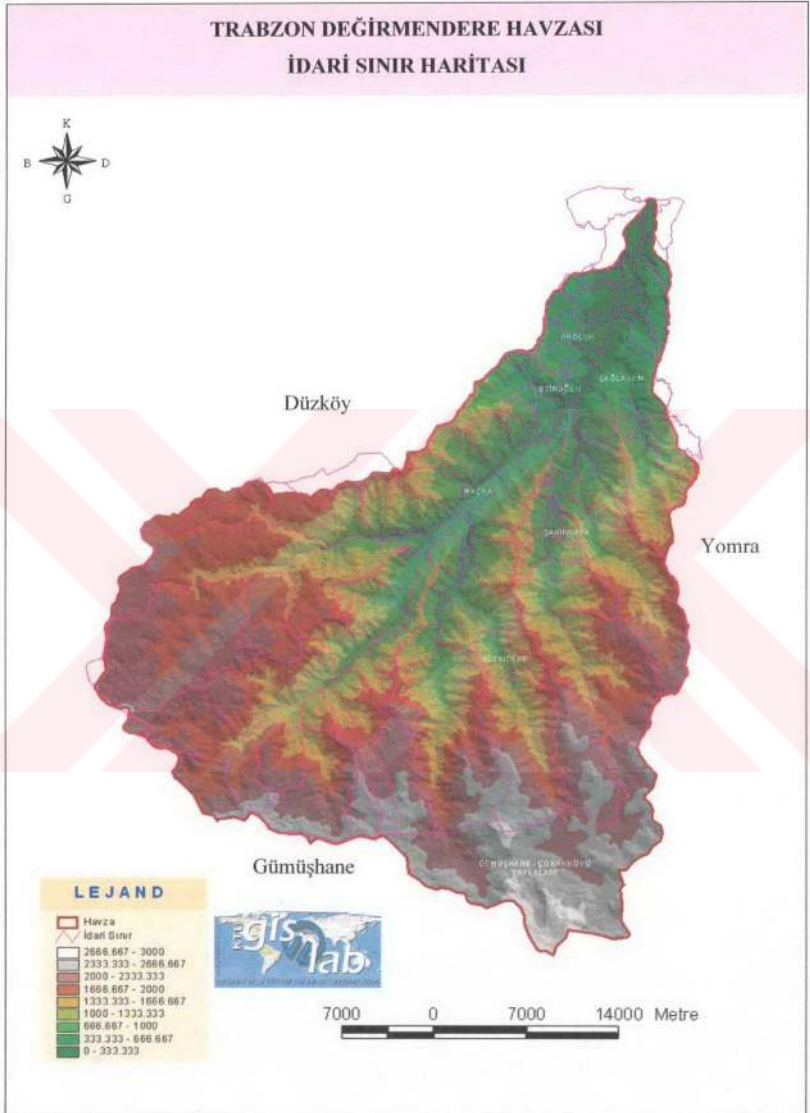
Tablo 6'nın devamı

Yayla Adı	Bağlı Olduğu İlçe	Tahsis Edildiği Köy / Köyler	Hane Sayısı	Yüzölçümü (ha)
Marandoğlu	Çorak	Çilekli (Hosgrasya)	6	300
		Pelitli (Haspalavrak)	1	
		Çimenli (Hoşmeşalos)	1	
Orta Yayla	Çorak	Kavala	38	400
		İkisü (K. Samaruksa)	1	
		Yeşilyurt (B. Samaruksa)	3	
Kürtdere	Çorak	Yomra, Özdil (Uzmesehor)	21	331
		Yomra, Tepeköy (Sifter)	6	
		Yomra, Demirciler (Sukuri)	1	
		Yomra, Kömürcü (K. Hatipli)	1	
		Yomra, Yenice (İşkivroz)	1	
		Yomra, Yokuşlu (Mesonaibala)	1	
		Kireçhane, Akkaya (K. Hozemya)	1	
		Kireçhane, Subaşı (Zülmera)	1	
		Gündoğdu (Moda)	1	
		Doğançay (Hurdimera)	1	
		Yeşilköy	3	
		Çilekli (Hosgrasya)	2	
Küçüküyük	Çorak	Yomra, Gürsel (Durana)	1	375
		Yomra, Tandırılı (Simona)	2	
		Arsin, Başdurak (Sincan)	5	
Sıçanyurdu	Çorak	Yomra, Yokuşlu (Mesonaibala)	31	785
		Yomra, Çamlıca (Civera)	11	
		Yomra, Namık Kemal (Mesonaizir)	3	
Mezarlık	Çorak	Yalınca (Komera)	8	450
		Çimenli (Hoşmeşalos)	1	
Sarış	Çorak	Yomra, Kıratlı (Hozarak)	40	754
		Yomra, Taşdelen (K. İskenderli)	7	

Tablo 6'nın devamı

Yayla Adı	Bağlı Olduğu İlçe	Tahsis Edildiği Köy / Köyler	Hane Sayısı	Yüzölçümü (ha)
Sarıtaş	Çorak	Yomra, Namık Kemal (Mesonaizir)	30	754
		Yomra, Kömürcü (K. Hatipli)	1	
		Yomra, Kayabaşı (Kân)	2	
		Yomra, Yokuşlu (Mesonaibala)	2	
		Yomra, Ocak (Bacılak)	1	
		Yomra, Özdil (Uzmesehor)	8	
		Araklı, Dağbaşı (Haruksa)	1	
Çatalpınar (Çatalbahar)	Çorak	Yomra, Gürsel (Durana)	23	300
Divane	Çorak	Kireçhane, Akkaya (K. Hozamiye)	18	254
		Kireçhane, Akoluk (Anıfa)	1	
Mincanos	Çorak	Yomra, Kıratlı (Hozarak)	9	772
		Yomra, Özdil (Uzmesehor)	2	
		Arsin, Başdurak (S. Mesehor)	1	
		Yomra, Taşdelen (K. İskenderli)	5	

Tablo 6'da sunulan Değirmendere havzasında kalan ve Gümüşhane il sınırları içerisinde olup, Trabzon ili sakinlerine tahsis edilmiş yaylakların eski isimleri diğer yerleşim birimlerinde olduğu gibi İçişleri Bakanlığının 25.06.1958 tarih ve 22105-7304 sayılı genelgesi ile değiştirilmiştir. Ancak bu yaylaklara ait kayıtlar bu tarihten eski olduğundan, kayıtların anlaşılması açısından çalışmada eski isimlere de yer verilmiştir.

Şekil 12. Değirmendere Havzasının ArcView 3D Analyst yazılımında oluşturulan üç boyutlu görünümü ve idari sınırlar

4. SONUÇLAR

Araştırmadan çıkan sonuca göre, mevcut idari yapılanmada ve buna dayalı olarak yapılan planlama ve kadastro faaliyetlerinde, birtakım eksiklikler göze çarpmaktadır. 1924 tarihli Köy Kanunu'na göre çizilen idari sınırlarda, havza eksenli bir çalışmadan söz edilemez. Bu kanuna göre tespit edilen sınırların arazinin topolojik yapısı dikkate alınmadan tespit edildiği, sınırların çoğu zaman uzun ve düz bir hat şeklinde kabaca çizildiği, orman, mera ve yayla gibi alanların dışarıda bırakılarak idari boşlukların oluşturulduğu ve bu alanlarda çözülmesi gereken sınır problemlerinin günümüze kadar intikal ettirildiği görülmektedir. Ayrıca mülki ayrılımların, Değirmendere Havzası Altındere – Coşandere köyleri örneğinde olduğu gibi, Altındere havzasını ortadan ikiye bölerek gerçekleştirildiği (şekil 10), böylece Coşandere köyü ile orman, mera ve yaylakların fiili irtibatının kesildiği görülmektedir. Bu örnekten de anlaşılacağı üzere, söz konusu mülki ayrılmanın, Altındere alt havzasının idari açıdan bütünlüğünü bozduğunu ve var olan problemleri tetiklediğini söylenebilir. Bu sebeplerden dolayı, 1924 tarihinde hazırlanan Köy Kanunu, günümüz koşullarına uyum sağlamakta yetersiz kalmaktadır. Sözü edilen bu eksiklikler kadastro çalışmalarını da dolaylı yoldan etkilemekte ve bazı alanların çalışma alanı dışında bırakılmasına neden olmaktadır (Şekil 7).

5. ÖNERİLER

İdari sınır problemlerinin ve buna dayalı oluşan mülkiyet problemlerinin önüne geçmek için öncelikle başta Köy Kanunu olmak üzere, konu ile ilgili diğer mevzuatın elden geçirilerek, günümüz koşullarına uygun hale getirilmesi gerekmektedir. Yapılacak yasal düzenlemelerde aşağıdaki hususlar dikkate alınmalıdır:

1. Havzanın bütünlüğünü bozacak veya köyler arasında husumete neden olacak mülki ayrılmalara izin verilmemesi,
2. Kadastro çalışma alanı sınırının aynı zamanda idari sınır sayılması; kadastro çalışmalarına başlamadan, il veya ilçe idare kurullarının oluşturacağı komisyonlarla idari sınırların güncellenmesi; yapılan çalışmaların idare kurulu kararlarıyla ve askı ilanı yoluyla hukuki zemine oturtulması sağlanmalı, böylece kadastro çalışmaları sırasında idari sınır problemleri de çözüme kavuşturulmalıdır,
3. İdari sınırların güncellenmesi sırasında su ayırım ve toplama çizgileri, dolayısıyla havzalar dikkate alınmalıdır,
4. İdari sınırların, arada boşluk kalmayacak şekilde güncellenmesi,
5. Orman, mera, yaylak ve kışlak gibi alanların herhangi bir köyün idari sınırları içinde kalması, bu alanların mülkiyetinin ve kullanım hakkının tespitinde kriter değildir. İdari sınır tespiti ile mülkiyet kavramını birbirinden ayırt etmek gerekmektedir. Bu doğrultuda kamuya ait orman, mera, yaylak gibi alanların kullanım hakkının, kamu yararı ve köylerin sosyo-ekonomik şartları dikkate alınarak, ilgili kurum veya komisyonlarca uygun birime devredilmesi, halkın idari sınırlara olan ilgisini azaltacaktır. Bunun sonucu olarak idari sınır problemlerinin çözümünün kolaylaştırılması, dolayısıyla havza esaslı sınır düzenlemelerinin daha adil ve bilimsel yapılması,
6. Bucak yerleşim birimleri, fiilen mevcut olmamasına rağmen hukuken varlığı devam etmektedir. Buna karşın mezra, kom, oba ve yaylak gibi yerleşim alanları hukuken tanımlanmamıştır. Söz konusu bu yerleşim birimlerinden yaylaklar özelliği itibarıyla ayrı ele alınmalıdır. Yaylaklardaki mevsimsel yerleşimlerin bölgenin sosyal yapısına göre farklılık gösterdiği gözlenmektedir. Karadeniz Bölgesinde olduğu gibi, günümüzde daha çok turizm amaçlı kullanıma yönelen

yaylaklarda süreklilik arzeden yapılaşmalara rastlanırken, Doğu Anadolu Bölgesinde olduğu gibi hayvancılık amaçlı kullanılan yaylaklarda ise çadır gibi geçici barınaklar göze çarpmaktadır. Buna göre, özellikle yöremize ait yaylaklarda, köylerde olduğu gibi yaylak yerleşik alanlarının tespit edilmesi ve yapılaşmaların dokuyu bozmayacak şekilde kontrollü ve sınırlı yapılmasının sağlanması gerekmektedir.

6.KAYNAKLAR

- Acar, O., 1998. Kadastro Mevzuatı Ders Notları, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Eğitim Dairesi Başkanlığı, Ankara, 4-8
- Akay, Y., 1999. Kadastro Çalışmaları ve Güçleştiren Etkenler, Doğu Karadeniz Bölgesinde Kadastro ve Mülkiyet Sorunları Sempozyumu, Bildiriler Kitabı, Trabzon, 14-22.
- Akça, M.,D., 2000. Coğrafi Bilgi Sistemi ile Çevresel Verilerin Modellenmesi: Trabzon – Değirmendere Vadisi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, K.T.Ü., Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon, 63-64.
- Ankaralı, Z., 1996. Kadastro Bilgi Sisteminin Coğrafi Bilgi Sistemi İçerisindeki Yeri ve Önemi, Yüksek Lisans Tezi, K.T.Ü., Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Aytaç, F., 2004. Açıklamalı Köy Kanunu Köy İdaresi Hakkında Bilgiler, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- Başköy, S., 2001. Açıklamalı – İhtihatlı Sınır Anlaşmazlıkları Mülki Ayrılma ve Birleşmeler Köy Kurulması, Kaldırılması ve İsimlerinin Değiştirilmesi Belediye Kurulması ve İsimlerinin Değiştirilmesi Mahalle Kurulması ve İsimlerinin Değiştirilmesi İşlemleri, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- Bıyık, C., Atasoy, 2003. M., İdari Sınırlar ve Bunların Tespitinden Doğan Sorunlar.
- Bıyık, C., Karataş, K., 2002. Yüzyılımızda Kadastroda İçerik ve Kapsam, Selçuk Üniversitesi Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği Öğretiminde 30. Yıl Sempozyumu, Konya.
- Buyruk, N., 2002. Kadastro Çalışma Alanı Sınırı, Mülkiyet Dergisi, 46, 24-26.
- Cömert, Ç., Bostancı, H.,T., 1999. Kentsel Geliştirme Projeleri İçin Coğrafi Bilgi Sistemlerinin Önemi: Trabzon Zağnos Dere Havzası Örneği, Yerel Yönetimlerde Kent Bilgi Sistemi Uygulamaları Sempozyumu, Trabzon, Bildiriler Kitabı, 273-285.
- Demir, O., 1993. Dere Yataklarının Mülkiyet ve Kullanım Biçimi Açısından İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, K.T.Ü., Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- DEVAÇED, 2001. Trabzon – Değirmendere Vadisi Çevre Düzenleme Projesi Raporu, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.

Directive of the European Parliament and of the Council, 2000. Establishing for Community action in the field of water policy, 60 s.

Dörtgöz, Ö., 2002. İki Köy/Mahalle Arasındaki Taşınmazların Birleştirilmesi, Mülkiyet Dergisi, 46, 28 s.

D.P.T., 2000. Doğu Karadeniz Bölgesel Gelişme Planı, DOKAP Nihai Rapor, Cilt VIII, Ankara.

DPT, 2001. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Harita, Tapu Kadastro, Coğrafi Bilgi ve Uzaktan Algılama Sistemleri (Arazi ve Arsa Politikaları, Arazi Toplulaştırması, Arazi Kullanımı) Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Yayın No:2554, Ankara.

DPT, 2000. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Plan Bölge ve Alt Bölgelerin Tesbiti Alt Komisyonu Raporu, Yayın No: 2502, Ankara.

Erdi, A., Bakır, İ., Durduran, S., 1999. Türkiye’de Mera, Yaylak, ve Kışlak Kullanımı, Planlaması, Mülkiyet Sorunları ve Bir Değerlendirme, Doğu Karadeniz Bölgesinde Kadastro ve Mülkiyet Sorunları Sempozyumu, Trabzon, 23-32.

FAO, 1997. UN Food and Agriculture Organization, March.

Geray, U., Küçükkaya, İ., 2003. Havza Yönetimi Modeli Üzerine Düşünceler, Ankara.

Gupta, R., K., 2001. River Basin Management: A case Study of Narmada Valley Development with Special Reference to the Sardar Sarovar Project in Gujarat, India. Water Resources Development, vol 17, No.1, 55-78.

Harp Akademileri Komutanlığı, 2001. Türkiye’nin Su Potansiyeli ve Potansiyelin Kullanılması, İstanbul.

Kaufmann, J., Steudler, D., 1998. 7. FIG Komisyonu’nun 1. Çalışma Grubu, Kadastro 2014 Gelecekteki Kadastral Sistem İçin Bir Vizyon.

Kul, B., 1998. Tapu Kadastro Bilgi Sistemine Geçişte Kadastro Özeleştirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, K.T.Ü., Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Mataracı, O., 1999. Mülkiyet Bilgilerinin Kent Bilgi Sistemine Aktarılması ve ArcView Uygulamaları, Yüksek Lisans Tezi, K.T.Ü., Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Moxham, P., Ng, A., 2000. Total Catchment management: A vision for pooling our water resources, WWF Malaysia, Petaling, Jaya, 28 pp.

Newson, M., 1997. Land, Water and Development: Sustainable management of river basin systems, second edition, Routledge, London and New York.

- Nişancı, R., Yomralıoğlu, 1999. T., Belediye Bilgi Sistemine Geçişte Mülkiyet Verilerinin İrdelenmesi, Yerel Yönetimlerde Kent Bilgi Sistemi Uygulamaları Sempozyumu, Trabzon.
- Şen, K., Bıyık, C., 2001. Akarsu Yataklarının Kullanımında Yapılan Yanlışlıklar ve Çevreye Etkisi, Mülkiyet Dergisi, 40, 21-27.
- TC Resmi Gazete, 1988. Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği, 19919, 4.9.
- Tepedelenlioğlu, S., 1997. Gayrimenkul Mevzuatı ile İlgili Külliyyat, Takav Matbaacılık, Yayıncılık Sanayi ve Tic. A.Ş., Ankara.
- The Scottish Parliament Information Centre, 2002 Water Environment and Water Services (Scotland) Bill: River Basin Planning, 4-5.
- URL-1, www.wwf.org.tr, 23 Haziran 2004.
- URL-2, www.khgm.gov.tr, 15 Şubat 2005.
- URL-3, www.cevreorman.gov.tr, 15 Şubat 2005.
- URL-4, www.cevreorman.gov.tr/orkoy/haber/rapor.pdf, 15 Ocak 2004.
- URL-5, www.mta.gov.tr/RSC_WEB/uydu_görüntüleri/images/trabzg.jpg, 9 Mayıs 2005.
- URL-6, www.turcek.org.tr, 21 Nisan 2004.
- URL-7, www.kelkit.gop.edu.tr, 13 Ocak 2004.
- URL-8, www.tugem.gov.tr/tugemweb/anadolusuhavzaproje.html, 13 Ocak 2004.
- Yomralıoğlu, T., 2002. Coğrafi Bilgi Sistemleri Temel Kavramlar ve Uygulamalar, Trabzon, 407-412.

7. EKLER

7.1. Tablo Bilgileri

Ek Tablo 1. Yerleşim alanlarına ait kadastral veriler

Sıra No	İl/İlçe	Belde	Köy/Mahalle		Kadastro	Sayısal Veri Girişi	Düşünceler
			Eski Adı	Yeni Adı			
1	Trabzon	Merkez		Merkez	Var	Var	Sayısal
2	Trabzon	Akoluk		Aydınlı	Var	Var	Klasik
3	Trabzon	Akoluk		Akoluk	Var	Var	Klasik
4	Trabzon	Akoluk		Kamışlı	Var	Var	Klasik
5	Trabzon	Çağlayan		Aşağı Mah.	Var	Var	Klasik
6	Trabzon	Çağlayan		Okçu	Var	Var	Sayısal
7	Trabzon	Çağlayan		Güney	Var	Var	Klasik
8	Trabzon	Çukurçayır		Çukurçayır	Var	Var	Klasik
9	Trabzon	Çağlayan		Gözalan	Var	Var	Klasik
10	Trabzon	Köy		Bulak	Var	Var	Sayısal
11	Trabzon	Köy		Dolaylı	Var	Var	Klasik
12	Trabzon	Köy		İncesu	Var	Var	Klasik
13	Trabzon	Köy		Yeşilbuk	Var	Var	Klasik
14	Trabzon	Köy		Sevimli	Yok	-	-
15	Trabzon	Köy		Kozluca	Yok	-	-
16	Trabzon	Köy		Armutlu	Yok	-	-
17	Trabzon	Köy		Özbirlik	Yok	-	-
18	Trabzon	Köy		Kamışlı	Var	Var	Klasik
19	Trabzon	Köy		Aydınlı	Var	Var	Klasik
20	Trabzon	Köy		Tosköy	Var	Var	Klasik
21	Trabzon	Köy		Düzyurt	Var	Var	Klasik
22	Trabzon	Köy		Kutlugün	Var	Var	Klasik
23	Trabzon	Köy		Bostancı	Var	Var	Sayısal
24	Trabzon	Köy		Gölçayır	Var	Var	Klasik

Ek Tablo 1'in devamı

Sıra No	İl/İlçe	Belde	Köy/Mahalle		Kadastro	Sayısal Veri Girişi	Düşünceler
			Eski Adı	Yeni Adı			
25	Maçka	Merkez		Merkez	Var	Yok	Mevzi Koor. Sis.
26	Maçka	Merkez		Konak	Var	Yok	Mevzi Koor. Sis.
27	Maçka	Merkez		Güney	Var	Yok	Mevzi Koor. Sis.
28	Maçka	Merkez		Yeşilyurt	Var	Yok	Mevzi Koor. Sis.
29	Maçka	Esiroğlu	Ambela	Merkez	Var	Yok	Klasik
30	Maçka	Esiroğlu	Üryeni	Öğütlü	Var	Yok	Klasik
31	Maçka	Esiroğlu	İsperi	Işıklar	Var	Yok	Klasik
32	Maçka	Esiroğlu	Olasa	Bahçekaya	Var	Yok	Klasik
33	Maçka	Esiroğlu	Oksa	Durali	Var	Yok	Klasik
34	Maçka	Esiroğlu	İlaksa	Sakızlı	Var	Yok	Klasik
35	Maçka	Esiroğlu		Tosunlu	Var	Yok	Klasik
36	Maçka	Esiroğlu	Lolongena	Kumrulu	Var	Var	Sayısal
37	Maçka	Esiroğlu		Kırınkaş	Var	Yok	Klasik
38	Maçka	Şahinkaya	Galyan Mesahor	Konaklar	Var	Yok	Klasik
39	Maçka	Şahinkaya	Kudula	Yemişli	Var	Var	Klasik
40	Maçka	Şahinkaya		Arıkaya	Var	Var	Sayısal
41	Maçka	Şahinkaya	Mesaili	Taşalan	Var	Var	Sayısal
42	Maçka	Şahinkaya		Cinali	Var	Var	Sayısal
43	Maçka	Şahinkaya		Işıklar	Var	Var	Sayısal
44	Maçka	Köy	Zanoy	Akmescit	Var	Yok	Klasik
45	Maçka	Köy	Larhan	Akarsu	Var	Var	Sayısal
46	Maçka	Köy	Kospityos	Altındere	Var	Var	Sayısal
47	Maçka	Köy	Mandıran	Alataş	Yok	-	2005 yılında ihale kapsamında
48	Maçka	Köy		Alaçam	Yok	-	
49	Maçka	Köy	Kok	Armağan	Var	Yok	Sayısal
50	Maçka	Köy	İskopya	Ardıçlıyayla	Var	Var	Sayısal
51	Maçka	Köy	Kransa	Anayurt	Var	Var	Sayısal

Ek Tablo 1'in devamı

Sıra No	İl/İlçe	Belde	Köy/Mahalle		Kadastro	Sayısal Veri Girişi	Düşünceler
			Eski Adı	Yeni Adı			
52	Maçka	Köy	Ağursa	Bakımlı	Var	Var	Sayısal
53	Maçka	Köy	Kızara	Bakırcılar	Yok		2005 yılında ihale
54	Maçka	Köy	Zakeni	Barışlı	Var	Yok	Klasik
55	Maçka	Köy	İstama	Başar	Var	Var	Sayısal
56	Maçka	Köy	Kospityos	Coşandere	Var	Var	Kısmen özel kadastro yapılmış 2005 yılında ihale
57	Maçka	Köy		Çayırılar	Var	Yok	Sayısal
58	Maçka	Köy	Meksila	Çatak	Var	Yok	Mevzi Koor. Sis.
59	Maçka	Köy	Melanlı	Çirali	Var	Var	Sayısal
60	Maçka	Köy		Çamlıdüz	Yok	-	
61	Maçka	Köy	Zanha	Çeşmeler	Var	Var	Sayısal
62	Maçka	Köy	Zavera	Dikkaya	Var	Var	Sayısal
63	Maçka	Köy	Armenos	Ergin	Yok		2005 yılında ihale
64	Maçka	Köy	Bondila	Güzelce	Var	Var	Sayısal
65	Maçka	Köy	Ferganlı	Güzelyayla	Yok		2005 yılında ihale
66	Maçka	Köy	Sesara	Günay	Var	Yok	Klasik
67	Maçka	Köy	Yanakandoz	Gürgenagaç	Var	Var	Sayısal
68	Maçka	Köy	Hozarı	Gayretli	Var	Var	Klasik
69	Maçka	Köy		Hamsiköy	Yok		2005 yılında ihale
70	Maçka	Köy	Hızarlı	Hızarlı	Var	Yok	Klasik
71	Maçka	Köy	Aşağı Hortakop	Kozağaç	Var	Yok	Klasik
72	Maçka	Köy	Gibanos	Kuşçu	Yok		2005 yılında ihale
73	Maçka	Köy	Konaka	Bağışlı	Var	Var	Sayısal
74	Maçka	Köy		Kapıköy	Yok		2005 yılında ihale
75	Maçka	Köy	Kudula	Kırantaş	Yok		2005 yılında ihale
76	Maçka	Köy	Limli	Kaynarca	Yok		
77	Maçka	Köy	Sahanoy	Köprüyanı	Yok		2005 yılında ihale
78	Maçka	Köy	Sersa	Kiremitli	Var	Var	Sayısal

Ek Tablo 1'in devamı

Sıra No	İl/İlçe	Belde	Köy/Mahalle		Kadastro	Sayısal Veri Girişi	Düşünceler
			Eski Adı	Yeni Adı			
79	Maçka	Köy	İlaksa	Mataracı	Var	Var	Sayısal
80	Maçka	Köy	İspela	Ocaklı	Yok		
81	Maçka	Köy	Kadrol	Oğulağaç	Var	Var	Sayısal
82	Maçka	Köy	Kidila	Ormaniçi	Yok		2005 yılında ihale
83	Maçka	Köy	Kusera	Ormanüstü	Var	Var	Sayısal
84	Maçka	Köy	Orta Hortakop	Ortaköy	Var	Yok	Klasik
85	Maçka	Köy	Mağura	Örnekalın	Yok		
86	Maçka	Köy	Soldoy	Sevinç	Yok		
87	Maçka	Köy		Sındıran	Yok		
88	Maçka	Köy	Hamurya	Sukenarı	Yok		2005 yılında ihale
89	Maçka	Köy	Kuşdil	Şimşirli	Yok		
90	Maçka	Köy	Prastiyos	Temelli	Var	Yok	Klasik
91	Maçka	Köy		Üçgedik	Yok		
92	Maçka	Köy	Livera	Yazlık	Var	Yok	Afet Kadastro 2005 yılında ihale
93	Maçka	Köy	Yanandoz	Yazılıtaş	Var	Var	Sayısal
94	Maçka	Köy		Yerlice	Yok		
95	Maçka	Köy	Hacevera	Yeşilyurt	Yok		
96	Maçka	Köy		Yüzüncüyıl	Yok		2005 yılında ihale
97	Maçka	Köy		Yeniköy	Var	Var	Klasik
98	Maçka	Köy	Yukarı Hortakop	Yukarıköy	Yok		2005 yılında ihale
99	Maçka	Köy		Yaylabası	Yok		
100	Maçka	Köy	Zelfili	Zaferli	Yok		2005 yılında ihale
101	Gümüşhane	Köy		Çorak	Var	Var	Mera Kadastro
102	Torul	Köy		Zigana	Yok		Kadastroya devam ediliyor.
103	Yomra	Köy		Demirciler	Yok		
104	Düzköy	Çayırbağı		Çayırbağı	Var	Yok	
105	Düzköy	Merkez		Merkez	Var	Yok	

Ek Şekil 1. Cosandere (Kospitvos) Kövü idari sınır krokisi

27- Kospıdıyön köyü

Şarkın ağaçbaşı meriyesinin cımanı buvermekse yolu
İsası ağaçeskulte baştan yaylalara giden yol ve
hısrıetkırın ve cımanın tepesi şimalen livenin de
resi cımanları kolens köyü livenin ya giden yol
ve meriyem adı deresi cımanın lavenin mevkili kuru
irmak ve iskova köyü ile ..

İçişleri Kurulunun kararı

NO;

tarini

20/12/948

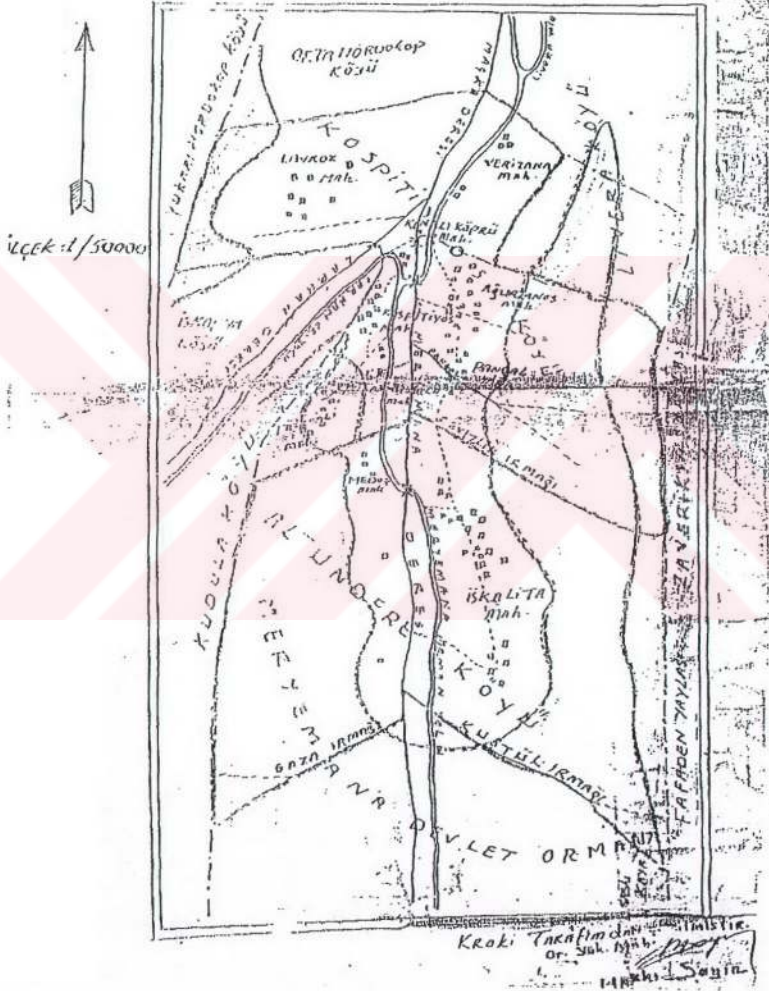
Aslı Gıbladır 20/4/948

Maçka tapu sicil me.

babı ayvaka

Ek Şekil 2. Coşandere (Kospıtyos) Köyü idari sınır kaydı

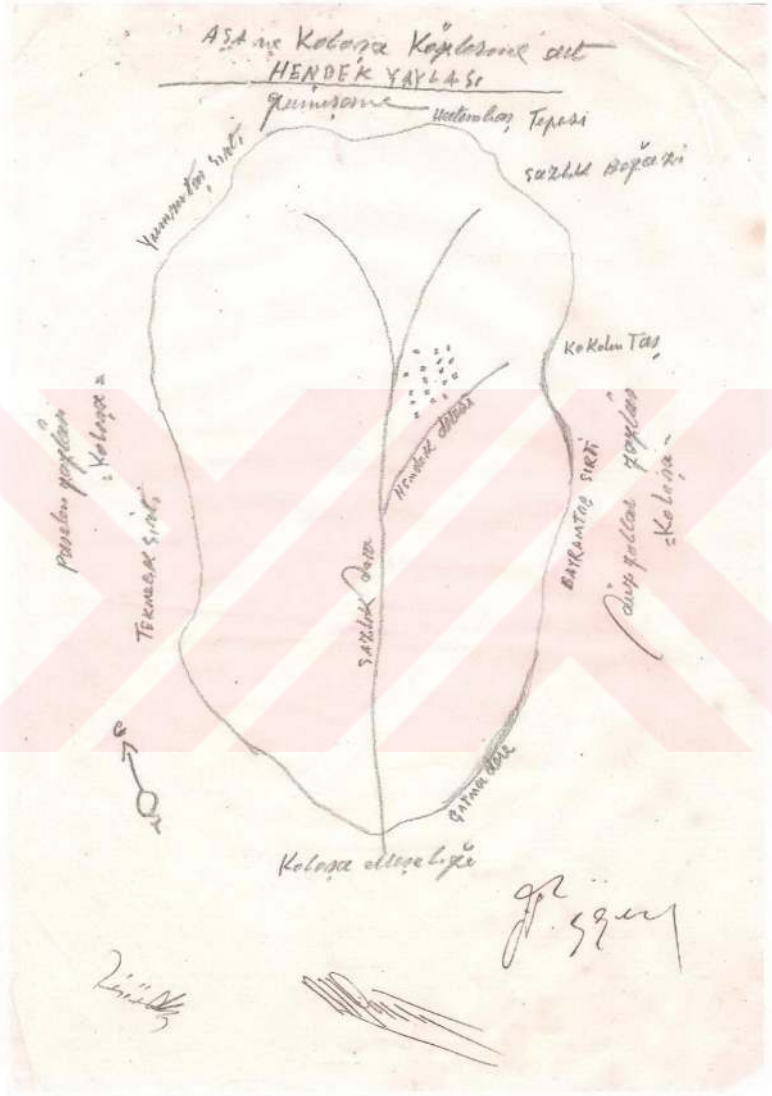
TRAKYA vilayeti Macra kazası Kospitaya
köyünden Müstakil köy olarak ayrılacak olan
ALTINDERE KÖY KROKİSİ.

Ek Şekil 3. Altındere Köyü idari sınır krokisi

Ek Şekil 4. Araklı - Taşgeçit (Kolaşa) Köyü idari sınır krokisi

Ek Şekil 5. Araklı - Taşgeçit (Kolaşa) Köyü yayla sınırlarını gösterir kroki

Yarakar Köy Hudut Haritasıdır.

CINET

KARA DENİZ

Kuzey

Doğu ←

Bath

Güney

Yukarıda yazılı haritada gösterildiği üzere

köyümüzün hududu + + + + +
işaretle gösterilmiş olup dört cihetinde hang. köylerle hemhudut olduğu adları da haritada gösterilmiş ve köyün umumî kuyuları ve mer'ası ve köy hane ve mahalleri ve (varsa) su, ırmak ve dereleri gösterilmiş olmağa işbu haritalar tasdik kılındı.

Garatkar

Köyü Mülkleri

Uye

Oye

Oye

 $\bar{U}_y$

Ek Şekil 6. Araklı – Yolgören Mahallesi (Yarakar) idari sınır krokisi

TRABZON Vilâyeti
Sürmene Kazası

Köylerine mabhus köy karnununa t'v'fikan tanzim
kılınan köy hudutnamesi

Doğu : *Küçük Dere*

Batı : *Karadere ve Karadere Geçidi*

Kuzey : *Karadeniz ve Murali Umagi*

Güney : *Mhali ağız Mazarlığı, Tofu ağız olusun banesi, etli
ağız Ahmet fındıklığı ve Selvi ağız Hasan fındıklığı
arasından geçen yol ve Kibise Geli Kırması*

Müşterek mer'a :

" Bataklık :

" Çayır :

İşbu hudutnamemiz tanzim ve tasdik kılınd.

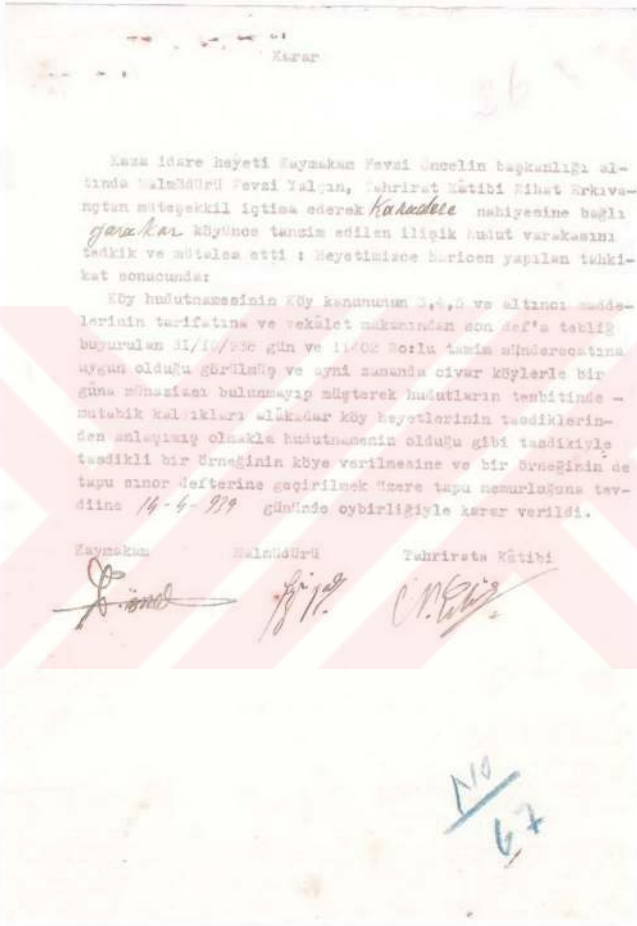
Lino Stafa Köyü Muhtarı

Zanip Köyü Muhtarı

Üye Üye Üye Üye
Üye Üye Üye Üye
Üye Üye Üye Üye

Ek Şekil 7. Araklı – Yolgören Mahallesi (Yarakar) idari sınır kaydı

Ek Şekil 8. Araklı – Yolgören Mahallesi (Yarakar) idari sınırlara ait ilçe idare kurulu kararı

8. ÖZGEÇMİŞ

24 Kasım 1975 tarihinde Trabzon ilinin Yomra ilçesinde doğdu. İlk, orta ve lise tahsilini Trabzon'da tamamladı. 1992 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği Bölümünü kazandı. 1996 yılında mezun oldu ve aynı yıl Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği Anabilim Dalında Yüksek Lisans öğrenimine başladı. 1996 yılı Haziran ayından 1998 yılına kadar 1,5 yıl serbest mühendis olarak çalıştı. 1998 yılı başında Erzurum'un Çat ilçesine Kadastro Müdürlüğü'ne Mühendis ünvanı ile ilk ataması yapıldı. 1999 ve 2000 yıllarında memuriyet görevine ara vererek Konya ve Çankırı'da askerlik görevini yedeksubay olarak tamamladı. 2001 ve 2002 yıllarında Erzurum'un Çat ve Hınıs İlçelerinde Kadastro müdürlüklerinde görevine devam etti. 2003 yılında Trabzon'un Araklı İlçesi Kadastro Müdürlüğü'ne ataması yapıldı ve halen bu müdürlükte mühendis olarak görevine devam etmektedir. Evli ve bir çocuk babasıdır.